

Research Paper

Survey of the Livability of Suburban Villages (Case study: Dorodfaraman Village, Kermanshah)

Mahvash Moradi¹, * Mohammad Akbarpour²

1. MSc. Student, Department of Geography, Faculty of Literature and Humanities, Razi University, Kermanshah, Iran.
2. Assistant Professor, Department of Geography, Faculty of Literature and Humanities, Razi University, Kermanshah, Iran.

Citation: Moradi, M., & Akbarpour, M. (2021). [Survey of the Livability of Suburban Villages (Case study: Dorodfaraman Village, Kermanshah) (Persian)]. *Journal of Rural Research*, 12(3), 552-571, <http://dx.doi.org/10.22059/jrur.2021.325227.1643>

doi: <http://dx.doi.org/10.22059/jrur.2021.325227.1643>

Received: 07 June 2021

Accepted: 14 Sep.2021

ABSTRACT

The concept of livability is one of the new concepts in the field of rural planning that has been considered following the quality of life in rural areas. The basis of proper planning to increase the level of the livability of villages around the city is not enough to discuss the vulnerability of these areas and it is necessary to know the livability status of these villages. Because by correctly identifying the indicators of livability and the factors affecting it, the existing problems in these villages can be solved to some extent and their viability can be improved and the conditions for sustainable development can be provided. The purpose of this study is to investigate the viability of villages in the *Dorodfaraman* district, Kermanshah city. This research is applied in terms of purpose and descriptive-analytical in terms of nature, which has been done using survey method and questionnaire. The collected data were analyzed using SPSS software. Shannon and Copras entropy model has also been used to rank the studied villages in terms of livability status. The statistical population of the study includes 20 villages inhabited by the Droudfaraman rural district, which was determined using Cochran's formula with a sample size of 459 people. The results show that the living conditions in the villages of *Dorodfaraman* rural district are at a low level and also the villages of this rural district were ranked in three levels of favorable, average and unfavorable, which have more favorable conditions than other villages. Dehpahn, Shahrakesanati Faraman, Bijaneh, Gakiyh, Mourian and the rest do not have very favorable conditions.

Key words:

Livability, Suburban villages, *Dorodfaraman* rural district

Copyright © 2021, Journal of Rural Research. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-noncommercial 4.0 International License which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

Extended Abstract

1. Introduction

Increasing the viability of suburban villages is not just based on the vulnerability of these areas and requires sufficient

knowledge about viability status and factors affecting it, such as quality of life and spatial factors because to create sustainable development and solve problems in these villages, one should properly identify viability and quality of life indicators. The purpose of this study is to investigate the viability and quality of life in the villages

* Corresponding Author:

Mohammad Akbarpour, PhD

Address: Department of Geography, Faculty of Literature and Humanities, Razi University, Kermanshah, Iran.

Tel: +98 (83) 34283907

E-mail: m.akbarpour@razi.ac.ir

of *Dorodfaraman*, Kermanshah. A survey of livability is common in many dimensions so to measure it. Therefore, in terms of purpose, this research is applied and in terms of nature, it is a descriptive-analytical research, which has been done by using the mensuration method with a questionnaire as a tool.

2. Methodology

The collected data were analyzed using SPSS software. The entropy model and Copras model were used to rank the studied villages in terms of viability and quality of life. In the present research, we studied 20 villages of *Dorodfaraman* and a total of 459 samples selected using Cochran's formula. Also, One-sample T-test was used for scoring and Pearson, Chi-square and Spearman tests were used to calculate the correlation coefficient. In this study, after determining the relationship between the indicators and their effectiveness, the villages were leveled using the Copras technique. Therefore, before using this technique, using the Shannon entropy method, appropriate indicators were assigned to the studied indices and indicators to determine the importance of each, and then, using the Copras technique, the grading and classification were performed. The villages were classified based on livability indicators in order to determine the level of livability near Kermanshah.

3. Results

Among the three dimensions of livability, the highest score is related to the social dimension with a score of 2.27, and among the indicators of the social dimension, the index of cohesion and spatial belonging with a score of 2.72 has the highest score, and the lowest score is related to the general education index with a score of 1.94. After the social dimension, the economic dimension and the environmental dimension are in the next categories, respectively. But in general, among the eight livability indices measured in the studied villages, the index of continuity and spatial affiliation had the highest score and the general education index had the lowest score. However, the study of the obtained scores of livability in the studied villages shows that the village of Deh Pahan, with a relatively large difference with other villages, has the highest score of livability in the eyes of local people. But at the opposite extreme and in the lowest rank in terms of livability, the village of Sararood Sofla is located and the villages of Se Chek, Faraman, Rahimabad and Tappeh Shaban are in the next ranks with a slight difference. A one-sample t-test was used to obtain the viability of the studied villages from the point of view of local people.

4. Discussion

According to the researches, the results of the present research have shown that in order to improve the livability in the first place, more attention should be paid to the indicators of public education and recreation and leisure time, which have not been mentioned in previous researches or have not been considered and most studies have shown that the social dimension is not favorable, but in this study, the economic and environmental dimensions have been the least desirable.

5. Conclusion

An accurate understanding of Iran's rural issues is important, as it is at the root of all problems and backwardness issues such as rising unemployment, growing inequality, widespread poverty and rapid population growth in rural areas. Because suburban villages are located around the cities, they face problems that have a new aspect for Iranian villages and have caused planners to pay more attention to these areas in the process of village and district planning. Therefore, one of the reasons for the existence of these conditions is a special situation in terms of livability in these villages. Most people think that these villages, due to their proximity to metropolises, have more suitable and favorable conditions in terms of livability, but as the results of the present research show, the situation in the villages of Dorodfaraman is different and these villages, in general, do not have very favorable conditions in terms of livability. The results show a low level of livability in these villages. The ranking of these villages is in three levels, which include favorable, average and unfavorable. Meanwhile, the villages of Dehpahn, Shahrak-Sanati-Faraman, Bijaneh, Gakieh and Morian have more favorable conditions than the other villages and the rest do not have very favorable conditions.

Acknowledgments

This article is extracted from Mahvash Moradi dissertation entitled "Analysis of the viability of villages around the city with a quality of life approach (case study: Droudfaraman village, Kermanshah) in the geography department of Razi University under the guidance of Dr. Mohammad Akbarpour."

Conflict of Interest

The authors declared no conflicts of interest

واکوی زیست‌پذیری روستاهای پیرانشهری (مورد مطالعه: دهستان درودفرمان، شهرستان کرمانشاه)

مهوش مرادی^۱، محمد اکبرپور^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه جغرافیه، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران.

۲- استادیار، گروه جغرافیه، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران.

حکمه

تاریخ دریافت: ۱۷ خرداد ۱۴۰۰

تاریخ پذیرش: ۲۳ شهریور ۱۴۰۰

مفهوم زیست‌پذیری از جمله مفاهیم جدید در حوزه برنامه‌ریزی روستایی است که به دنبال توجه به کیفیت زندگی روستاها، مورد توجه قرار گرفته است. اساس برنامه‌ریزی صحیح برای افزایش سطح زیست‌پذیری روستاهای پیرامون شهری تنها اکتفا به بحث آسیب‌پذیری این مناطق نیست و نیازمند شناخت وضعیت زیست‌پذیری این روستاها است زیرا با شناسایی صحیح شاخص‌های زیست‌پذیری و عوامل تأثیرگذار بر آن می‌توان مشکلات موجود در این روستاها را تا حدودی رفع کرد و میزان زیست‌پذیری آن‌ها را ارتقا داد و شرایط توسعه پایدار را فراهم کرد. هدف این تحقیق واکوی زیست‌پذیری روستاهای دهستان درودفرمان شهرستان کرمانشاه است، این تحقیق از نظر هدف، کاربردی و از نظر ماهیت، توصیفی-تحلیلی است که با استفاده از روش پیمایشی و ابراز پرسشنامه انجام گرفته است. داده‌های جمع‌آوری شده نیز با استفاده از نرم‌افزار SPSS تحلیل شدند. همچنین برای رتبه‌بندی روستاهای مورد مطالعه از نظر وضعیت زیست‌پذیری از مدل آنتروپی شانون و کوپراس استفاده شده است. جامع آماری تحقیق شامل ۲۰ روستای دارای سکنه دهستان درودفرمان است که با استفاده از فرمول کوکران حجم نمونه ۴۵۹ نفر تعیین گردید. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که وضعیت زیست‌پذیری در روستاهای دهستان درودفرمان در سطح پایینی قرار دارد و همچنین روستاهای این دهستان در سه سطح مطلوب، متوسط و نامطلوب رتبه‌بندی شدند که روستاهای ده‌پهن، شهرک صنعتی-فرمان، بیجان، گاکیه و موریان شرایط مطلوب‌تری نسبت به بقیه روستاها دارند و مابقی چندان شرایط مساعدی ندارند.

کلیدواژه‌ها:

زیست‌پذیری، روستاهای پیرامون شهری، دهستان درودفرمان

مقدمه

روستاییان را فراهم آورد (AARP, 2005). عواملی مانند رشد سریع جمعیت، فقدان اراضی زراعی، فضاهای باز، کمبود مسکن، رشد نابرابری اجتماعی، ضعف هویت محلی، مکانی و زندگی اجتماعی، در واقع تهدیدات زیست‌پذیری و اجتماع هستند (Khorasani & Reazvani, 2013). امروزه کلان‌شهرها با چالش‌های بسیاری در زمینه‌های اقتصادی، اجتماعی، زیست‌محیطی و برنامه‌ریزی مواجهه شده‌اند و درعین حال افزایش جمعیت به همراه نسبت روزافزون شهرنشینی پیامدهای زیانباری برای این‌گونه شهرها در پی داشته است. در سه دهه گذشته، کشورهای در حال توسعه بارش فزاینده جمعیت در کلان‌شهرها و شهرهای بزرگ مواجهه بوده‌اند که دارای پیامدهایی مانند دگرگونی و تغییر در حاشیه شهرها است، که تحولات اجتماعی، اقتصادی و محیطی را در ساختار روستاها ایجاد نموده است (Jomepour & Tahmasebtehrani, 2013). بدیهی است در سراسر جهان سکونتگاه‌های روستایی با

مفهوم زیست‌پذیری از جمله مفاهیم جدید در حوزه برنامه‌ریزی روستایی است که به دنبال توجه به کیفیت زندگی روستاها، مورد توجه قرار گرفته است. زیست‌پذیری به دلیل اهمیت تهدیدهای موجود در حوزه وضعیت کیفیت زندگی افزایش یافته و یکی از مباحثی است که در سال‌های اخیر مطرح شده و شهر و روستاها را به سوی مطلوب‌تر شدن و توسعه پایدار رهنمود می‌سازد (Bandarabadi, 2011). اهمیت زیست‌پذیری ناشی از افزایش آگاهی نسبت به الگوی زندگی و مصرف ناپایدار است که در درازمدت موجب کاهش توان محیط برای حمایت از جمعیت کره زمین می‌شود (Khorasani & Reazvani, 2013)، زیرا اجتماع زیست‌پذیر اجتماعی است که مسکن مناسب، خدمات، آموزش و حمایت اجتماعی و در مجموع استقلال فردی و مشارکت اجتماعی

* نویسنده مسئول:

دکتر محمد اکبرپور

نشانی: کرمانشاه، دانشگاه رازی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، گروه جغرافیا.

تلفن: +۹۸ (۸۳) ۳۴۲۸۳۹۰۷

پست الکترونیکی: m.akbarpour@razi.ac.ir

مروری بر ادبیات موضوع

زیست‌پذیری یا قابلیت زندگی مفهومی است که در دهه ۱۹۸۰ میلادی مطرح شده است که نشان‌دهنده تغییر جهت تمرکز برنامه‌ریزی برنامه‌ریزان توسعه از روی مناطق شهری به سمت بهتر کردن فضاهای زندگی مناطق حومه و نواحی روستایی است. بنابراین رویکرد زیست‌پذیری می‌تواند به‌عنوان روش مناسبی برای تجدید نیروی جوامع روستایی و شهرهای کوچک انجام شود. قابل زیست بودن یعنی مکانی که شرایط مناسب اقتصادی، اجتماعی، محیطی، روانی و پیشرفت همه ساکنین در آن فراهم است (Faiz, 2012). ایده زیست‌پذیری در آمریکا حضور و گسترش یافت (Larice, 2005). با وجود شباهت‌های زیادی که بین دو واژه زیست‌پذیری و کیفیت زندگی هست در بیشتر موارد به جای یکدیگر به کار می‌روند. اما تفاوت بین این دو را می‌توان در وجود امکانات ساخته‌شده و طبیعی (زیست‌پذیری) و تجربه و سنجیدن (خوب، بد یا بی‌تفاوت) کاربران بعد از استفاده کردن از آن (کیفیت زندگی) در نظر گرفت. این بیان، گواه این است که کیفیت زندگی تنها در کنار وجود شرایط بهتر برای زندگی (زیست‌پذیری) در یک مکان به وجود می‌آید (Irandoost et al., 2015). ایده زیست‌پذیری در بخش‌های برنامه‌ریزی و مدیریت شهری و روستایی بسیار مهم است به همین منظور دیوید گاوшалک^۱ (۲۰۰۴) زیست‌پذیری را یکی از مهم‌ترین ایده‌های برنامه‌ریزی شهری و روستایی در دوران معاصر در نظر گرفته است دست‌اندرکاران زیست‌پذیری را یک اصل مهم برای سرمایه‌گذاری و تصمیم‌گیری محسوب می‌کنند، که محیط بیولوژیکی، فیزیکی، اقتصادی و اجتماعی مناطق را درست می‌کند، و در معنای کلی این مفهوم در سطوح و قلمروهای گوناگونی ایجاد می‌شود و برای تجارت ارزشمند است به شکلی که افرادی که محیط‌زیست بهتری دارند کارکنان بهتری هستند و بعلاوه زیست‌پذیری فرصت‌های مناسب شغلی را ایجاد می‌کند (Sasanpour et al., 2015). زیست‌پذیری معمولاً از طریق سه قلمرو اصلی مانند کیفیت محیطی، تسهیلات محلی و بهزیستی فردی مشخص می‌شود و همین‌طور مسکن، اشتغال، تفریحات، نظافت و امنیت، از موارد دیگر قلمروهای زیست‌پذیری هستند (Howley et al., 2009). کیفیت زندگی، یک مفهوم چندبخشی هست که از مؤلفه‌هایی مانند زمان و مکان، ارزش‌های فردی و اجتماعی تأثیر می‌پذیرد، بدین ترتیب دارای معنای گوناگونی برای افراد متفاوت است. بعضی کیفیت زندگی را برای قابلیت زیست‌پذیری یک ناحیه، بعضی برای اندازه‌گیری میزان جذابیت و بعضی دیگر برای رفاه عمومی، بهزیستی اجتماعی، شادکامی، رضایتمندی در نظر می‌گیرند (Jomepour & Tahmasebtehrani, 2013). وابستگی معنایی زیست‌پذیری و کیفیت زندگی باعث می‌شود که این دو مفهوم در برنامه‌ریزی‌های شهری و روستایی به جای یکدیگر به

مشکلات عمده و متفاوتی روبه‌رو هستند که درک و شناخت نیازهای روستاییان و افزایش کیفیت زندگی این سکونتگاه‌ها می‌تواند زیست‌پذیری آن‌ها را ارتقا دهد (Wang et al., 2010). در ایران نیز شناخت مسائل مربوط به روستاها از اهمیت زیادی برخوردار است، زیرا ریشه تمامی مشکلات و مسائل عقب‌ماندگی مانند فقر گسترده، نابرابری در حال رشد، رشد سریع جمعیت و بیکاری فزاینده، در مناطق روستایی وجود دارد. در این میان روستاهای پیرامون شهرها به دلیل وابستگی فضایی - کالبدی با شهر از امکانات، محدودیت‌ها، فرصت‌ها و چالش‌های متعددی برخوردار هستند که در دیگر روستاها با چنین شرایطی وجود ندارد، زیرا استقرار در پیرامون شهر، بهره‌مندی از شبکه‌های مناسب ارتباطی و استفاده از زیرساخت‌های مناسب در حوزه‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی را میسر ساخته است (Khorasani & Reazvani, 2013). این روستاها منطقه انتقالی یا تعامل هستند، که در آن فعالیت‌های شهری و روستایی در کنار هم قرار می‌گیرند که انواع چشم‌اندازها در معرض تغییر و تحولات گسترده قرار می‌گیرند (Mcgregor et al., 2005). روستاهای دهستان درودفرمان با چالش‌های عمده‌ای در زمینه اقتصادی، محیطی و اجتماعی مواجه هستند. در عین حال افزایش جمعیت به همراه نسبت روزافزون مهاجرت، پیامدهای زیانباری برای روستاهای دهستان درودفرمان از جمله کاهش جمعیت جوان، خالی از سکنه شدن و بسیاری موارد دیگر از تبعات آن است که زیست‌پذیری و به تبع آن کیفیت زندگی را در روستاها کاهش می‌دهد و رشد فزاینده جمعیت در شهر کرمانشاه، فقر، گسستگی رابطه شهر و روستا، تخریب منابع و ... را به دنبال داشته است. همچنین نزدیکی روستاها به شهر کرمانشاه باعث گردیده که این نقاط به‌صورت خوابگاهی عمل نمایند. از سوی دیگر گسترش شبکه‌های ارتباطی از طریق ایجاد و توسعه راه‌های روستایی، توسعه شبکه تلفن همراه و تلفن، توسعه مؤسسات آموزشی و برخورداری از منابع، امکانات و زیرساخت‌های موجود، نقش مناسبی را در جهت ایجاد زیست‌پذیر نمودن روستاهای دهستان درودفرمان خواهد داشت. روستاهای دهستان درودفرمان به دلیل نزدیکی به شهر کرمانشاه و تعاملات قوی و تأثیر و تأثر زیاد نسبت به آن، شاهد پویایی فراوانی در حوزه مباحث مختلف مطرح در مفهوم زیست‌پذیری اعم از زیست‌محیطی، اقتصادی، اجتماعی و کالبدی است که بررسی و سنجش آن‌ها از اهمیت خاصی برخوردار است (تصویر شماره ۱). علاوه بر مزایای برخی از این روستاها مانند نزدیکی به شهر کرمانشاه و ارتباط آسان و سریع با آن و اینکه برخی از این روستاها در حال حاضر از امکانات نسبی شهری استفاده می‌کنند. بدین ترتیب در تحقیق حاضر سعی بر آن است که شاخص‌های کیفیت زندگی بر زیست‌پذیری روستاهای دهستان درودفرمان پیرامون کرمانشاه مورد بررسی قرار بگیرد. سؤال اصلی پژوهش عبارت است از اینکه روستاهای پیرامون شهر کرمانشاه (دهستان درودفرمان) در چه سطحی از زیست‌پذیری قرار دارند؟

1. David Gaussalk

مناسب زندگی تنها در سایه ایجاد شرایط مطلوب زندگی (زیست‌پذیری) در یک مکان فراهم می‌شود. **زنگیسه و همکاران (۲۰۱۸)** در تبیین زیست‌پذیری روستاهای منطقه کلان‌شهری، پژوهشگران سعی کرده‌اند که نقش عوامل و نیروهای تأثیرگذار در زیست‌پذیری روستاهای پیرامون کلان‌شهرها را از طریق عوامل درونی روستایی و بیرونی روستا را بررسی کنند. بر این اساس ابعاد اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی و کالبدی باید شناسایی شوند. نتایج حاکی از آن است که عوامل درونی روستایی و عوامل بیرونی روستایی در زیست‌پذیری روستاهای پیرامون کلان‌شهرها تأثیرگذار بوده و وضعیت آن را مشخص می‌کند اما عوامل بیرونی روستایی نسب به عوامل درونی روستایی تأثیر بیشتری داشته است. **امانپور (۲۰۱۹)** در شناخت و تحلیل تفاوت زیست‌پذیری روستاهای پیرامون شهری نشان داده است که روستاهای پیرامون شهری از لحاظ زیست‌پذیری در سه طیف متوسط، نامطلوب و غیرقابل قبول قرار گرفته‌اند و در بین وضعیت مؤلفه‌های زیست‌پذیری و جمعیت روستاها ارتباط مستقیم و معنادار وجود دارد، به طوری که مؤلفه آلودگی، مسکن، امکانات و خدمات زیرساختی، چشم‌انداز و مشارکت به ترتیب قوی‌ترین ارتباط را با نحوه‌ی پراکنش جمعیت در روستاهای پیرامون شهر را داشته‌اند. **خداپناه (۲۰۲۱)** در زمینه ارزیابی اثرات حکمروایی شایسته بر زیست‌پذیری روستاها نشان داده است که میان شاخص‌های حکمروایی شایسته و زیست‌پذیری ارتباط وجود دارد و از میان شاخص‌های حکمروایی شایسته، مشارکت‌گرایی بیشترین تأثیر را بر زیست‌پذیری در مناطق روستایی داشته است و با افزایش مشارکت‌گرایی میزان زیست‌پذیری در مناطق روستایی نیز افزایش می‌یابد. **اتاک^۲ (۲۰۱۲)** در زمینه دو هزار شاخص ارزیابی زیست‌پذیری برای رفاه نواحی روستایی، محقق به ارزیابی و سنجش شاخص‌های رفاه نواحی روستایی در قالب چهارچوب‌های در نظر گرفته شده از طرف مؤسسه فورد می‌پردازد و بر اساس میزان زیست‌پذیری هر منطقه، واحدهای سکونتگاهی آن منطقه را دسته‌بندی می‌کند و یافته‌ها نشان می‌دهد که برای تعیین نواحی زیست‌پذیر قبل از هر موردی باید به دقت مؤلفه‌های زیست‌پذیری بررسی شوند. **فائیز^۳ (۲۰۱۲)** مطالعه و بررسی در زمینه نقش جاده‌های روستایی پایدار بر زیست‌پذیری روستاها در مالزی، دو هدف سنجش و ارزیابی زیست‌پذیری و پایداری همچنین ارتباط بین جاده‌های موجود در روستاهای مالزی و چگونگی متأثر بودن زیست‌پذیری روستاها از آن را دنبال می‌کنند. نتایج موجود به دست آمده از تحقیق نشان می‌دهد که برای به وجود آمدن شرایط زیست‌پذیری مطلوب و همچنین ارتقاء سکونتگاه‌های روستایی، عامل کیفیت و میزان پایداری جاده‌های سکونتگاه‌ها تأثیرگذار خواهد بود. **علوی زاده و همکاران (۲۰۱۹)** بررسی و تحقیق گذشته در مورد تحلیل زیست‌پذیری

کار برده شوند. با توجه به اینکه بین زیست‌پذیری و کیفیت زندگی شباهت‌های زیادی وجود دارد، ولی این دو مفهوم از لحاظ وجود امکانات محیط‌های ساخته شده و طبیعی و همچنین تجربه و قضاوت کاربران بعد از به کار بردن آن، با یکدیگر متفاوت هستند (**Faraji Sabkbar et al., 2011**). به عبارت دیگر کیفیت زندگی، یک موضوع ذهنی هست که با رفاه کلی و عمومی مردم در میان هست اما زیست‌پذیری به معنی شرایط و عینی هست که با توجه به شرایط اجتماعی، اقتصادی، کالبدی و زیست‌محیطی می‌تواند کیفیت زندگی را در بلندمدت برای همه افراد فراهم آورد. این توضیح نشان می‌دهد که مفهوم کیفیت زندگی و زیست‌پذیری با یکدیگر در ارتباط هستند (**Jomepour & Tahmasebtehrani, 2013**). مرور پیشینه نشان می‌دهد پژوهش‌های متعددی به بررسی موضوع زیست‌پذیری سکونتگاه‌های روستایی پرداخته است، ولی بندرت بحث زیست‌پذیری سکونتگاه‌های روستایی کلان‌شهرها مورد واکاوی قرار گرفته است. تحقیق حاضر نیز با الهام از تحقیقات صورت گرفته سعی دارد تا با نگاهی دیگر به واکاوی زیست‌پذیری سکونتگاه‌های روستایی کلان‌شهر بپردازد. از جمله تحقیقات که به بحث زیست‌پذیری سکونتگاه‌های روستایی پرداخته‌اند تحقیق **جمعه‌پور و طهماسبی (۲۰۱۳)** در ارزیابی زیست‌پذیری و کیفیت زندگی روستاهای پیرامون شهری بخش مرکزی شهرستان شهریار این نتیجه حاصل شد که زیست‌پذیری و کیفیت زندگی ابعاد و شاخص‌های مشترکی باهم دیگر دارند به طوری که برای سنجش زیست‌پذیری از کیفیت زندگی استفاده رایج می‌شود. مردم روستاهای که مایل به بهبود زیست‌پذیری منطقه خود هستند باید رویکردهای مکان‌محور را با ارزیابی‌های کیفیت زندگی با یکدیگر تلفیق کنند. رویکرد کیفیت زندگی بر اساس بسترهای جغرافیایی شکل می‌گیرند؛ در حالی که زیست‌پذیری بر مبنای شرایط محلی است. معیارهای زیست‌پذیری شامل عوامل متفاوتی هستند که برنامه ریزان قادر به نفوذ در آن‌ها هستند. بنابراین به نظر می‌رسد که معیارهای زیست‌پذیری بسیار علمی‌تر از چشم‌اندازهای سیاست عمومی باشند. **خراسانی و همکاران (۲۰۱۳)** در تحقیق سنجش و ارزیابی زیست‌پذیری روستاهای پیرامون شهری، به ارتقاء وضعیت زیست‌پذیری سکونتگاه‌های زیست‌پذیری با این جهت که عاملی برای مهار کردن مهاجرت به شهرها و همچنین تأثیر گذاشتن بر بهبودی کیفیت زندگی در شهرها توجه بسیاری دارند. نتایج نشان داده است که زیست‌پذیری این سکونتگاه‌ها در کل خوب نبوده و بعد زیست‌محیطی مناسبی ندارند. **عیسی‌لو و همکاران (۲۰۱۴)** در زمینه شناسایی و تحلیل زیست‌پذیری جهت ارتقاء کیفیت زندگی روستا به این نتیجه رسیده‌اند که زیست‌پذیری در رابطه با شرایط عینی است که در آن برای آسایش و رفاه مردم در درازمدت ملزومات اقتصادی، اجتماعی، کالبدی، زیست‌محیطی فراهم می‌گردد در حالی که کیفیت زندگی موضوعی ذهنی است که با رفاه کلی و عمومی مردم در ارتباط است. بنابراین کیفیت

2. Etack

3. Faiz

روش‌شناسی تحقیق

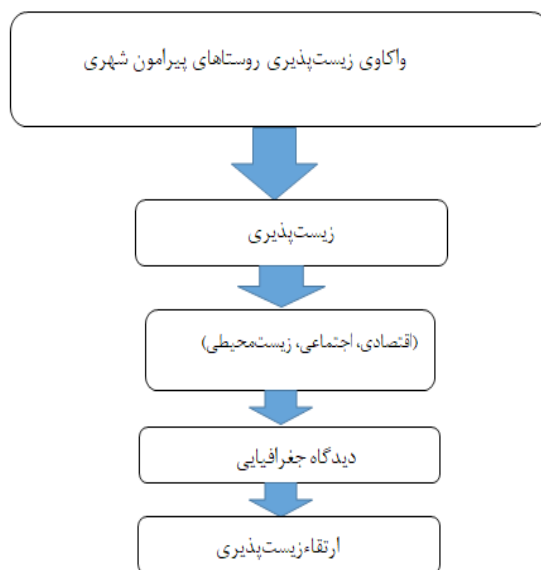
روش مورد استفاده در این تحقیق روش توصیفی - تحلیلی است. برای گردآوری اطلاعات درباره پیشینه تحقیق، دیدگاه‌ها و شاخص‌ها و همچنین مبانی نظری تحقیق از مطالعات کتابخانه‌ای استفاده شده است و اطلاعات میدانی در مورد منطقه مورد مطالعه نیز از طریق پرسشنامه گردآوری شده است. در این تحقیق از نرم‌افزار SPSS جهت بررسی یافته‌های توصیفی مانند میانگین و انحراف معیار بهره گرفته شده است، همچنین جهت آزمون سؤال مورد نظر از آزمون T تک نمونه‌ای استفاده شده است، و از تکنیک تصمیم‌گیری آنتروپی‌شانون و تکنیک کوپراس برای برخورداری روستاها از شاخص‌های زیست‌پذیری و سطح‌بندی آن‌ها و جهت ارتباط بین متغیرهای تحقیق و تأثیرگذاری این متغیرها استفاده شده است. در این تحقیق پس از آنکه میزان ارتباط بین شاخص‌ها و تأثیرگذاری آن مشخص شد، اقدام به سطح‌بندی روستاها با استفاده از تکنیک کوپراس شده است. لذا برای استفاده از این تکنیک قبل از اقدام با استفاده از روش آنتروپی‌شانون^۴ به شاخص‌ها و نماگرهای مورد بررسی وزن مناسب تعلق گرفت تا میزان اهمیت هر یک مشخص گردد، و به دنبال آن، با استفاده از تکنیک کوپراس اقدام به سطح‌بندی و طبقه‌بندی روستاها بر اساس شاخص‌های زیست‌پذیری شد تا از این طریق مشخص گردد که نزدیکی آن‌ها به کرمانشاه زیست‌پذیری را در چه سطحی قرار داده است (جدول شماره ۱).

۴ روش آنتروپی از جمله روش‌های است که مبتنی بر وجود اطلاعات در جدول تصمیم‌گیری است. بنابراین برای حل یک مسئله به روش آنتروپی باید جدول تصمیم‌گیری را تشکیل داد.

سکونتگاه‌های روستایی نشان داده است که در تعیین میزان زیست‌پذیری مناطق روستایی، شاخص‌های اقتصادی مانند شاخص‌های درآمد مناسب، فرصت‌های شغلی موجود و دسترسی به شغل مناسب در روستا و شهرهای مجاور، تأثیر مناسبی گذاشته است و همچنین میان شاخص‌های زیست‌پذیری و ویژگی‌های فردی مانند سن، جنس و تحصیلات ارتباطی وجود ندارد. وانگ^۵ و همکاران (۲۰۱۹) در زمینه ارزیابی و عوامل مؤثر بر رضایت از زیست‌پذیری روستایی در نواحی شرقی کمتر توسعه‌یافته چین نشان داده‌اند که با توجه به ابعاد مختلف زیست‌پذیری روستایی، مردم از شرایط محیط طبیعی و امکانات اجتماعی نسبتاً راضی بوده‌اند و همچنین نتایج نشان داده است که بین ابعاد مورد بررسی و رضایت کلی از زیست‌پذیری روستایی، با سطح خدمات عمومی و وضعیت بهداشت همبستگی معناداری وجود دارد و شرایط محیطی و امکانات اجتماعی تأثیر کمتری بر رضایت کلی مردم داشته است. لی^۵ و همکاران (۲۰۲۰) در زمینه ارزیابی زیست‌پذیری روستایی در چین نشان داده‌اند که ارزیابی زیست‌پذیری روستایی می‌تواند اطلاعات ارزشمندی را برای حیات روستایی فراهم می‌کند و برای ارزیابی زیست‌پذیری روستایی شاخص‌های شرایط زیرساخت، خدمات عمومی، شرایط بهداشت، فرصت‌های اشتغال و تعامل اجتماعی را مورد بررسی قرار داده‌اند و نتایج نشان داده است که با توجه به این شاخص‌ها تفاوت‌های آشکاری در میان مناطق روستایی وجود دارد و شاخص زیرساخت و شرایط بهداشتی در روستاها شرایط بهتری نسبت به دیگر شاخص‌ها داشته‌اند.

4. Wang

5. Li

جدول ۱. ابعاد، شاخص‌ها و گویه‌های زیست‌پذیری روستاهای پیرامون شهری.

ابعاد	شاخص‌ها	گویه‌ها	منابع
اشتغال و درآمد		شغل خوب، دسترسی به شغل خوب در شهر مجاور، تعدد مشاغل در روستا، داشتن درآمد معقول در روستا، تعدد مشاغل مختلف در شهر، درآمد مکفی و مناسب مشاغل در شهر مجاور	Abdul Mohit & Iyanda (2017); Satu shammi (2014); Saitluange (2014); Badri et al. (2013); Fattahi (2010)
		مسکن استاندارد، داشتن حمام در مسکن، سیستم سرمایش و گرمایشی مسکن، داشتن دروپنجره مناسب، سیستم فاضلاب مناسب، مساحت کافی مسکن، تعداد اتاق در مسکن	Jomeepour et al. (2018); Alizadeh (2014); Reazvani & Mansourian (2008)
		میزان ساعات کار حمل‌ونقل، تعداد وسایل نقلیه عمومی، تعداد وسایل نقلیه حمل بار، دسترسی راحت‌تر و ارزان‌تر به حمل‌ونقل عمومی	Bajunid, Abbas & Nawawi (2011)
امکانات و خدمات زیرساختی		میزان کیفیت راه‌های روستایی، کیفیت راه‌های روستایی مجاور، چگونگی معابر و میادین، وضعیت آب شرب روستا، وضعیت تأمین نیازهای روزمره توسط (فروشگاه‌های خواروبار روستا)، وضعیت خدمات تعاونی روستایی یا تعاونی روستای محل مراجعه، وضعیت شبکه گاز لوله‌کشی،	Libang et al. (2019); Upandey (2013)
		فضای آموزشی خوب مدارس، وضعیت دسترسی دانش‌آموزان به مدارس شهر مجاور، وضعیت تجهیزات آموزشی مدارس، وضعیت ساختمان‌های مدارس، وضعیت معلمان مدارس.	Maccrae & Walters (2012); Afrakhteh et al. (2016); Khorasani & Rezvani (2013)
بهداشت		وضعیت خانه بهداشت روستا	Etack (2012); Irandoust et al. (2015); Ziyari et al. (2018)
مشارکت و همبستگی		دلسوزی اهالی برای آبادانی روستا، ارتباط مردم با اعضای شورای اسلامی و دهیار روستا، همکاری مردم در حین انجام پروژه‌های عمرانی در روستا، همکاری زنان روستا در امور روستا همانند مردان، روحیه کار گروهی در بین مردم روستا، احترام متقابل مردم روستا به یکدیگر، مورد اعتماد بودن دهیار روستا، مورد اعتماد بودن اعضای شورای اسلامی روستا، پذیره دهیار و شورای اسلامی روستا از مشارکت مردم، قابل اعتماد بودن مردم روستا.	Satu shammi (2014); Lynnsharkey (2009); Badri et al. (2013); Rashidi et al. (2017)
		ماندن و زندگی در روستا، حس تعلق مکانی به روستا، رابطه خوب با دوستان و آشنایان در روستا، بهبود کیفیت زندگی در روستا، احساس بیشتر برای اشتغال در روستا، ابراز امیدواری نسبت به سرمایه‌گذاری در روستا، رغب بودن به گذران اوقات فراغت در روستا، معتقد به مناسب‌ترین مکان بودن روستا برای زندگی در سطح منطقه، زندگی در روستا در صورت وجود شرایط کار و زندگی در شهر.	Maccrae & Walters (2012); Cagiero et al. (2016); Rezavani & Mansourian (2008)
پیوستگی و تعلق مکانی		میزان جرائم کم (سوءمصرف مواد مخدر، سرقت و...)، کم بودن نزاع‌های قومی و طایفه‌ای، کم امنیت فردی و بودن میزان نزاع بین افراد بومی و تازه‌وارد، امنیت تردد زنان در طی شبانه‌روز، امنیت تردد پیاده در شب، امنیت تردد سواره در شب، امنیت عبور از جاده و خیابان از نظر سرعت اتومبیل‌ها در طی شبانه‌روز، وضعیت عملکرد پاسگاه انتظامی.	Iyanda, Ojetunde & Foluke (2018); Zangisheh et al. (2018)
تفریحات و اوقات فراغت		وضعیت خدمات و تجهیزات سالن ورزش روستا یا محل مراجعه، وضعیت خدمات و وسعت کتابخانه روستا یا محل مراجعه، وضعیت خدمات اماکن فرهنگی و مذهبی مانند مسجد و حسینیه، وضعیت خدمات اماکن فرهنگی و تاریخی روستا، وضعیت خدمات فضاهای فراغتی و تفریحی.	Vaishar, Vidovicova & Figueiredo (2018); Khorasani & Rezvani (2013); Sasanpour et al. (2015)
		وسعت فضای بازی کودکان یا فضای سبز روستا، وضعیت فضای بازی کودکان از نظر امنیت و نظافت، محل قرار گرفتن محل بازی کودکان یا فضای سبز روستا.	By don et al. (2015); Alavizadeh et al. (2019); Jomepour & Tahmasbi Tehrani (2013); Soleymani Mehranjani et al. (2017)
چشم‌انداز		وضعیت جمع‌آوری زباله از سطح روستا، وضعیت جمع‌آوری آب‌های سطحی، وضعیت جمع‌آوری فاضلاب، آرامش و فقدان آلودگی صوتی، آلودگی ناشی از رفت‌وآمد وسایل نقلیه، آلودگی ناشی از کارگاه‌های صنعتی، آلودگی ناشی از نزدیکی به محل رهاسازی ضایعات و نخاله‌جات ساختمانی.	Liu et al. (2010); Khorasani & Rezvani (2013); Aliakbari & Akbari (2017)
		پرسپکتیو زیبای طبیعی، پرسپکتیو مناسب ساختمان‌ها و معماری بناها، پرسپکتیو مناسب معابر و خیابان‌ها، پرسپکتیو فضای سبز روستا.	Faiz (2012); Mccrae & Walters (2012); Sadeqlou & Sojasi (2015)

با تعداد خانوار و توزیع پرسشنامه به صورت تصادفی سیستماتیک است (جدول شماره ۲).

بررسی روایی پرسشنامه خانوار به عنوان ابزار اصلی این تحقیق از طریق نظرات کارشناسان رشته‌های جغرافیای روستایی، جغرافیای شهری، توسعه روستایی و جامعه‌شناسی (۱۰ نفر) بهره گرفته شده است (جدول شماره ۳). در این تحقیق برای سنجش روایی ابزار اندازه‌گیری یعنی پرسشنامه خانوار، از روش آلفای کرونباخ استفاده شده است (جدول شماره ۴). آلفای کرونباخ به دست آمده در این تحقیق برابر با ۰/۸۲۶ بوده است که نشانگر ضریب پایایی بسیار قوی برای پرسشنامه تحقیق است.

جامعه آماری مورد مطالعه در این تحقیق خانوارهای روستایی ساکن در دهستان درودفرمان کرمانشاه هستند. از بین ۵۳ روستا ۲۰ روستا را به عنوان نمونه که ۱۰ روستا کمترین فاصله و ۱۰ روستا هم بیشترین فاصله مسافتی را با کرمانشاه دارند انتخاب شده است (فاصله روستاها از آخرین قسمت حوزه استحفاظی کرمانشاه است که از بخشداری و فرمانداری کرمانشاه دریافت شده است). در تحقیق حاضر روش نمونه‌گیری به صورت تصادفی ساده و حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران (۳۴۷ پرسشنامه) برآورد شده است. لازم به ذکر است برای اینکه در هر روستا حداقل ۱۵ مورد پرسشنامه تکمیل شود تعداد پرسشنامه‌های تکمیل شده در این تحقیق را به ۴۵۹ پرسشنامه افزایش داده شده است. شیوه پراکنش نمونه در روستاهای مورد مطالعه، متناسب

جدول ۲. روستاهای مورد مطالعه دهستان درودفرمان.

روستاهای منتخب	جمعیت	تعداد خانوار	حجم نمونه	حجم نمونه اصلاحی	فاصله از کرمانشاه به کیلومتر
دهپهن	۶۵۴۸	۱۸۸۷	۱۸۲	۱۸۲	۱۰
حصار سفید	۲۲۰	۵۹	۶	۱۵	۱۰/۳
بیجانیه	۷۱۴	۱۹۸	۱۹	۱۹	۷/۵
گاکیه	۴۷۷	۱۴۴	۱۴	۱۴	۱۷
سرارود سفلی	۴۶۶	۱۴۳	۱۴	۱۴	۲۸
شهرک صنعتی فرمانان	۱۶۷	۵۸	۶	۱۵	۲۶
موریان	۱۵۶	۴۳	۴	۱۵	۱۳
رحیم آباد	۴۷۹	۱۴۴	۱۴	۱۴	۳۲
کرانی سفلی	۴۱۷	۱۲۸	۱۲	۱۲	۳۱
کرانی علیا	۱۴۹	۴۴	۴	۱۵	۳۰
گاوپناه	۳۶۶	۱۰۶	۱۰	۱۵	۳۵
حاجی آباد	۳۷۵	۱۰۱	۱۰	۱۵	۳۴
سلیمانیه	۹۲۱	۲۶	۲	۱۵	۳۷
قمشه	۳۹۷	۱۰۷	۱۰	۱۵	۲۱
تپه شعبان	۱۶۲	۴۵	۵	۱۵	۲۸
فرمانان	۱۷۸	۴۵	۵	۱۵	۴۱
سه‌چک	۴۱۷	۱۲۰	۱۲	۱۲	۲۸
سیمان غرب	۶۴	۲۱	۲	۱۵	۳۶
شاهملکی	۴۰۳	۱۱۹	۱۲	۱۲	۴۰
زنگی چقا	۱۴۸	۴۴	۴	۱۵	۴۲
کل	۱۳۲۲۴	۳۵۸۲	۳۴۷	۴۵۹	

جدول ۳. پایایی ابزار تحقیق (پرسشنامه مسئولین).

ردیف	طیف لیکرت	میزان آلفای کرونباخ
۱	زیست‌پذیری- بعد اقتصادی (اشتغال و درآمد)	۰/۷۹۸
۲	زیست‌پذیری- بعد اقتصادی (امکانات و خدمات زیرساختی)	۰/۷۴۸
۳	زیست‌پذیری- بعد اجتماعی (آموزش عمومی)	۰/۸۷۴
۴	زیست‌پذیری- بعد اجتماعی (مشارکت و همبستگی)	۰/۷۰۸
۵	زیست‌پذیری- بعد اجتماعی (پیوستگی و تعلق مکانی)	۰/۹۲۸
۶	زیست‌پذیری- بعد اجتماعی (امنیت فردی و اجتماعی)	۰/۸۷۴
۷	زیست‌پذیری- بعد اجتماعی (تفریحات و اوقات فراغت)	۰/۹۴۲
۸	زیست‌پذیری- بعد زیست‌محیطی (چشم‌انداز)	۰/۹۳۸

فصلنامه پژوهش‌های روستایی

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۹

جدول ۴. پایایی ابزار تحقیق (پرسشنامه ساکنین).

ردیف	طیف لیکرت	میزان آلفای کرونباخ
۱	زیست‌پذیری- بعد اقتصادی (اشتغال و درآمد)	۰/۷۷۰
۲	زیست‌پذیری- بعد اقتصادی (امکانات و خدمات زیرساختی)	۰/۷۴۴
۳	زیست‌پذیری- بعد اجتماعی (آموزش عمومی)	۰/۸۵۶
۴	زیست‌پذیری- بعد اجتماعی (مشارکت و همبستگی)	۰/۷۰۵
۵	زیست‌پذیری- بعد اجتماعی (پیوستگی و تعلق مکانی)	۰/۹۳۴
۶	زیست‌پذیری- بعد اجتماعی (امنیت فردی و اجتماعی)	۰/۸۹۹
۷	زیست‌پذیری- بعد اجتماعی (تفریحات و اوقات فراغت)	۰/۹۳۹
۸	زیست‌پذیری- بعد زیست‌محیطی (چشم‌انداز)	۰/۹۴۳

فصلنامه پژوهش‌های روستایی

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۹

معرفی منطقه مورد مطالعه

شهرستان کرمانشاه دارای وسعت تقریبی ۸۵۴۷ کیلومترمربع است که از جهت شمال باختری به شهرستان کامیاران، از باختر به شهرستان‌های پاره و اسلام‌آباد غرب، از جنوب به شهرستان شیروان و چرداول، از خاور به شهرستان‌های بیستون و هرسین و از شمال خاوری به شهرستان سنقر امتداد دارد. این شهرستان بین ۴۷ درجه و ۴ دقیقه تا ۴۷ درجه و ۱۶ دقیقه طول شرقی و ۳۴ درجه و ۱۶ دقیقه تا ۳۴ درجه و ۳۳ دقیقه عرض شمالی واقع شده است و دارای ۵ بخش به ترتیب به اسم‌های مرکزی، فیروزآباد، کوزران، ماهیدشت و بیلوار و ۱۳ دهستان و ۸۱۵ روستا است. تا قبل از سال ۱۳۸۷، بخش مرکزی شهرستان کرمانشاه دارای ۶ دهستان (رازآور، پشت‌دریند، بالادریند، میان‌دریند، قره‌سو و درودفرمان) بوده است اما بعد از این سال طبق مصوبه وزارت کشور به شماره ۷۶۷۷۲/۴۲/۴/۱ مورخ ۱۳۸۷/۶/۱۸ دو دهستان رازآور و پشت‌دریند از بخش مرکزی جدا شده و جز

بخش بیلوار محسوب شدند (Statistical Center of Iran, 2016). در سال ۱۳۹۵ جمعیت کل استان کرمانشاه برابر ۱۹۵۲۴۳۴ نفر بوده است و همچنین جمعیت شهرستان کرمانشاه ۱۰۸۳۸۳۳ نفر بوده است. دهستان درودفرمان در قسمت جنوب شرقی بخش مرکزی شهرستان کرمانشاه قرار دارد و پرجمعیت‌ترین دهستان بخش مرکزی است، که بر اساس سرشماری مرکز آمار ایران در سال ۱۳۹۵ جمعیت آن برابر ۲۴۱۶۵ نفر و ۶۱۸۳ خانوار بوده است (SCI, 2016).

یافته‌ها

با توجه به یافته‌های تحقیق سرپرستان خانواری که در رده سنی بالاتر از ۴۱ سال قرار دارند بیشترین فراوانی (۴۱) درصد و همچنین افراد در رده سنی زیر ۲۰ سال کمترین فراوانی (۵/۷) درصد را دارند و ۲۵/۷ درصد پاسخگویان در رده سنی ۲۱ تا ۳۰ سال و ۲۷/۷ درصد در رده سنی ۳۱ تا ۴۰ سال بوده‌اند.

به ترتیب بعد اقتصادی و بعد زیست‌محیطی در رده‌های بعدی قرار گرفته‌اند. اما به‌طور کلی در بین هشت شاخص زیست‌پذیری سنجیده شده در روستاهای مورد مطالعه، شاخص پیوستگی و تعلق مکانی بالاترین نمره و شاخص آموزش عمومی کمترین نمره را کسب کرده‌اند. اما بررسی نمرات کسب‌شده زیست‌پذیری در روستاهای مورد مطالعه نشان می‌دهد که روستای ده‌پهن با اختلاف نسبتاً زیادی با بقیه روستاها حائز بالاترین نمره زیست‌پذیری از نظر مردم محلی شده است. اما در نقطه مقابل و در پایین‌ترین رتبه از نظر زیست‌پذیری، روستای سرارودسفلی قرار دارد و روستاهای سه‌چک، فرمان، رحیم‌آباد و تپه‌شعبان با اختلاف اندکی در رده‌های بعدی قرار دارند. برای به دست آوردن میزان زیست‌پذیری روستاهای مورد مطالعه از نظر مردم محلی، از آزمون T تک نمونه‌ای استفاده شده است. در جدول شماره ۷، به ترتیب امتیاز شاخص‌های زیست‌پذیری در روستاهای مورد مطالعه از نظر و دیدگاه مردم محلی مشخص شده است.

با توجه به نتایج به‌دست‌آمده از جدول شماره ۷، مشاهده می‌شود که جمع میانگین تمامی شاخص‌های زیست‌پذیری به‌جز چند مورد از متغیرها از نظر مردم پایین‌تر از میانه نظری جواب‌ها که عدد سه در نظر گرفته شده است، قرار دارند و نشان از پایین بودن زیست‌پذیری ادراکی توسط مردم محلی در روستاهای مورد مطالعه است. برای به دست آوردن نمره نهایی زیست‌پذیری در هر روستا، نمره کسب‌شده از پرسشنامه با وزن ارائه‌شده توسط کارشناسان برای شاخص‌های تحقیق ترکیب شده است. بنابراین در جدول شماره ۸ به ترتیب نمره حاصل از محاسبه نمرات خام پرسشنامه‌ها به وزن داده‌شده توسط کارشناسان و در واقع نمره اصلی و نهایی بیان شده است.

و (۵۸/۸) درصد از سرپرستان خانوار مرد و (۴۱/۲) درصد زن بوده‌اند، و بیش از نیمی از سرپرستان خانوار مورد مطالعه (۶۵/۴) درصد متأهل و مابقی (۳۴/۶) درصد مجرد بوده‌اند و همچنین سرپرستان خانواری که دارای تحصیلات دیپلم هستند با (۳۴/۲) درصد بیشترین فراوانی را به خود اختصاص داده‌اند و پاسخگویانی که دارای تحصیلات فوق لیسانس و بالاتر هستند با (۲/۴) درصد کمترین فراوانی را داشته‌اند. در جدول شماره ۵، میانگین و انحراف معیار زیست‌پذیری روستاهای مورد مطالعه در دهستان درودفرمان در شاخص‌های مختلف هر یک از ابعاد اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی نشان داده شده است.

با توجه به نمره‌های حاصل‌شده از گویه‌ها در جدول شماره ۵ که آورده شده است، به استخراج نمره‌های حاصل‌شده از شاخص‌ها و ابعاد زیست‌پذیری در روستاهای مورد مطالعه اقدام گردیده است. بنابراین میانگین نمره هر شاخص بر اساس میانگین نمره‌های حاصل از گویه‌های هر روستا به دست آمده است. سپس بر اساس نمره‌های شاخص‌ها، نمره هر بعد در هر یک از روستاها به دست آمده است و در پایان میانگین نمره هر بعد در هر کدام از روستاهای مورد مطالعه و همچنین میانگین نمره زیست‌پذیری هر روستا به دست آمده است (جدول شماره ۶).

بر اساس یافته‌های جدول شماره ۶، ذکر شده است در بین ابعاد سه‌گانه زیست‌پذیری، بالاترین نمره مربوط به بعد اجتماعی با کسب نمره ۲/۲۷ است که در بین شاخص‌های بعد اجتماعی، شاخص پیوستگی و تعلق مکانی با نمره ۲/۷۲ بالاترین نمره را به خود اختصاص داده است و کمترین نمره آن مربوط به شاخص آموزش عمومی با کسب نمره ۱/۹۴ است. بعد از بعد اجتماعی،

جدول ۵. میانگین و انحراف معیار زیست‌پذیری روستاهای مورد مطالعه در شاخص‌ها.

شاخص‌ها	میانگین	انحراف معیار
اشتغال و درآمد	۲/۰۸	۰/۶۴
امکانات و خدمات زیرساختی	۲/۴۱	۰/۸۱
آموزش عمومی	۱/۹۴	۰/۷۲
مشارکت و همبستگی	۲/۲۵۰	۰/۷۳
پیوستگی و تعلق مکانی	۲/۷۴	۰/۸۸
امنیت فردی و اجتماعی	۲/۱۵	۰/۵۳
تفریحات و اوقات فراغت	۲/۰۳	۰/۶۶
چشم‌انداز	۲/۰۳	۰/۶۳

جدول ۶. نمره‌های اولیه کسب‌شده زیست‌پذیری در روستاهای مورد مطالعه.

مؤلفه‌ها	ابعاد		اقتصادی				اجتماعی		زیست‌محیطی	
	روستا	اشتغال و درآمد	امکانات و خدمات زیرساختی	آموزش عمومی	مشارکت و هم‌پستگی	پیوستگی و تعلق مکانی	امنیت فردی و اجتماعی	تفریحات و اوقات فراغت	چشم‌انداز	میانگین
دهپهن	۲/۲۸	۲/۱۸۸	۲/۳۲	۲/۴۳	۲/۸۶	۲/۲۰	۲/۳۴	۲/۰۶	۲/۴۲	
حصار سفید	۱/۷۳	۲/۱۶۶	۱/۶۶	۲/۴۷	۲/۳۶	۲/۱۵	۱/۶۴	۱/۶۶	۲/۰۴	
بیجانیه	۱/۸۳	۲/۲۳۳	۲/۰۷	۲/۵۲	۲/۵۱	۲/۲۲	۱/۹۰	۲/۴۸	۲/۲۲	
گاکیه	۱/۹۹	۲/۱۰۷	۱/۵۰	۲/۶۱	۲/۸۹	۱/۹۹	۱/۶۰	۲/۵۹	۲/۱۵	
سرارود سفلی	۱/۹۰	۱/۳۱	۱/۲۱	۲/۴۳	۲/۷۸	۱/۹۴	۱/۳۸	۱/۳۷	۱/۷۹	
شهرک صنعتی فرامان	۱/۸۴	۲/۱۸۳	۲/۵۶	۲/۳۵	۲/۲۵	۲/۵۰	۲/۳۹	۲/۲۰	۲/۳۶	
موریان	۱/۷۹	۱/۹۳	۱/۵۶	۲/۷۷	۲/۵۱	۲/۰۸	۱/۷۹	۲/۲۲	۲/۱۴	
رحیم‌آباد	۱/۶۱	۱/۸۹	۱/۴۲	۲/۵۰	۲/۶۰	۱/۸۵	۱/۶۵	۱/۹۷	۱/۹۳	
کرائی سفلی	۱/۹۵	۱/۳۷	۱/۲۵	۲/۴۳	۲/۷۱	۱/۹۴	۱/۳۹	۱/۳۸	۱/۸۰	
کرائی علیا	۱/۷۱	۲/۱۰۶	۱/۳۹	۲/۳۴	۲/۷۴	۲/۴۲	۱/۷۳	۱/۷۹	۲/۰۲	
گاوپناه	۱/۶۴	۲/۱۰۳	۱/۶۸	۲/۷۳	۲/۷۹	۲/۴۴	۲/۰۸	۲/۴۶	۲/۲۳	
حاجی‌آباد	۱/۶۲	۱/۹۹	۱/۷۶	۲/۴۹	۲/۳۳	۲/۴۸	۱/۸۸	۲/۱۷	۲/۰۹	
سلیمانیه	۱/۸۰	۲/۱۰۶	۱/۸۹	۲/۵۵	۲/۵۵	۱/۹۵	۱/۹۳	۱/۹۵	۲/۰۸	
قمشه	۱/۷۸	۱/۸۰	۱/۷۳	۲/۶۵	۲/۸۲	۱/۸۰	۱/۶۱	۲/۲۸	۲/۰۵	
تپه‌شعبان	۱/۵۷	۲/۱۱۳	۱/۷۸	۲/۵۱	۲/۳۸	۲/۱۵	۱/۷۳	۱/۸۱	۲/۰۰	
فرامان	۱/۷۳	۱/۷۹	۱/۳۶	۲/۲۱	۲/۵۳	۲/۳۵	۱/۴۸	۱/۲۶	۱/۸۳	
سه‌چک	۱/۷۸	۱/۳۳	۱/۱۴	۲/۵۳	۲/۶۴	۱/۸۸	۱/۵۲	۱/۶۳	۱/۸۰	
سیمان‌غرب	۱/۸۵	۲/۱۰۰	۱/۹۱	۲/۴۶	۲/۴۶	۱/۹۱	۱/۶۹	۱/۹۵	۲/۰۲	
شاملکی	۱/۵۳	۱/۳۳	۱/۵۱	۲/۵۲	۲/۸۶	۲/۱۹	۱/۸۹	۲/۶۶	۲/۰۶	
زنگی‌چقا	۱/۶۱	۱/۸۳	۱/۵۶	۲/۴۷	۲/۷۰	۲/۳۳	۱/۸۶	۲/۴۴	۲/۰۱	
میانگین	۲/۰۸	۲/۴۱	۱/۹۴	۲/۵۰	۲/۷۴	۲/۱۵	۲/۰۳	۲/۰۳	۲/۲۳	
میانگین بعد		۲/۲۴			۲/۲۷			۲/۰۳		

فصلنامه پژوهش‌های روستایی

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۹

جدول ۷. امتیازات به‌دست‌آمده برای شاخص‌های زیست‌پذیری از پرسشنامه‌های افراد روستایی از طریق آزمون T تک‌نمونه‌ای.

شاخص‌ها	گویه‌ها	میانگین	انحراف معیار	میزان T	سطح معناداری
اشتغال و درآمد	رضایت از شغل خود	۲/۴۵۲۷	۰/۶۲۳۴۷	-۲۸/۰۵۵	۰/۰۰۰
	امکان دسترسی به شغل خوب در روستا و شهر کرمانشاه	۲/۱۹۸۰	۰/۶۳۹۵۲	-۴۰/۱۴۸	۰/۰۰۰
	وجود مشاغل مختلف در روستا	۱/۵۹۱۲	۰/۶۵۹۷۵	-۶۸/۳۶۳	۰/۰۰۰
	درآمد خوب مشاغل مختلف موجود در روستا	۱/۷۱۰۲	۰/۷۲۹۵۰	-۵۶/۶۰۴	۰/۰۰۰
	مشاغل مختلف بیشتر در شهر کرمانشاه	۲/۳۱۰۲	۰/۶۰۸۶۵	-۳۶/۲۸۲	۰/۰۰۰
	درآمد خوب فرصت‌های شغلی موجود در شهر کرمانشاه	۲/۲۳۱۲	۰/۶۶۱۵۹	-۳۷/۲۰۳	۰/۰۰۰

ادامه جدول ۷. امتیازات به‌دست‌آمده برای شاخص‌های زیست‌پذیری از پرسشنامه‌های افراد روستایی از طریق آزمون T تکنومنه‌ای.

شاخص‌ها	گویه‌ها	میانگین	انحراف معیار	میزان T	سطح معناداری
امکانات و خدمات زیرساختی	فراهم کردن نیازهای همیشگی مردم توسط (فروشگاه‌های خواروبار روستا)	۲/۶۱۲۷	۰/۹۲۰۲۸	-۱۳/۴۳۴	۰/۰۰۰
	وضعیت خدمات تعاونی روستا	۲/۲۲۰۵	۰/۷۰۸۶۰	-۳۵/۲۱۹	۰/۰۰۰
آموزش عمومی	فضای آموزشی مناسب و کافی مدارس در روستا	۲/۰۴۹۸	۰/۶۸۳۵۶	-۴۴/۵۰۶	۰/۰۰۰
	وضعیت دسترسی دانش آموزان به مدارس شهر کرمانشاه	۱/۹۷۰۷	۰/۷۸۵۰۷	-۴۱/۹۷۴	۰/۰۰۰
	تجهیزات آموزشی مدارس در روستا	۱/۸۶۵۴	۰/۷۳۷۸۰	-۴۹/۲۳۵	۰/۰۰۰
	میزان ساختمان‌های مدارس در روستا	۱/۹۱۸۰	۰/۷۲۱۵۴	-۴۸/۰۰۷	۰/۰۰۰
	کمک اهالی برای آبادانی روستا	۲/۵۷۷۶	۰/۷۹۵۵۵	-۱۷/۰۰۰	۰/۰۰۰
مشارکت و همبستگی	همفکری مردم بومی با اعضای شورای اسلامی و دهیار روستا	۲/۰۹۵۶	۰/۶۴۳۹۵	-۴۴/۹۶۴	۰/۰۰۰
	همکاری مردم در حین انجام پروژه‌های عمرانی در روستا	۲/۴۵۴۶	۰/۷۸۳۲۱	-۲۲/۰۲۹۳	۰/۰۰۰
	تعامل و همکاری زنان روستا در امور روستا	۱/۶۷۳۲	۰/۷۹۵۲۰	-۵۳/۴۲۰	۰/۰۰۰
	روحیه کار جمعی در بین مردم روستا	۲/۴۹۵۶	۰/۷۷۹۵۲	-۲۰/۷۱۶	۰/۰۰۰
	احترام متقابل مردم بومی به همدیگر	۳/۷۶۱۰	۰/۷۶۳۱۹	۳۱/۹۳۳	۰/۰۰۰
	معتمد بودن دهیار روستا	۲/۴۵۵۶	۰/۶۹۴۷۳	-۲۵/۰۸۸	۰/۰۰۰
	معتمد بودن اعضای شورای اسلامی روستا	۲/۱۹۵۱	۰/۷۱۶۰۱	-۳۵/۹۸۹	۰/۰۰۰
	پذیرش دهیار و شورای اسلامی روستا از مشارکت مردم	۲/۰۰۲۰	۰/۷۲۶۱۸	-۴۴/۰۰۲	۰/۰۰۰
	معتمد بودن مردم روستا	۳/۴۱۹۵	۰/۷۳۶۶۱	۱۸/۰۲۳۴	۰/۰۰۰
	رابطه صمیمی با دوستان و آشنایان در روستا	۳/۹۸۸۳	۰/۹۵۲۹۲	۳۳/۲۰۴	۰/۰۰۰
پیوستگی و تعلق مکانی	امیدواری به سرمایه‌گذاری در روستا	۲/۲۹۵۶	۰/۷۷۹۰۲	-۲۸/۹۴۹	۰/۰۰۰
	امیدواری به گذراندن اوقات فراغت در روستا	۲/۴۳۴۴	۰/۸۶۱۷۲	-۲۱/۳۸۶	۰/۰۰۰
	معتقد به اینکه مناسب‌ترین مکان زندگی در منطقه روستا است	۲/۵۱۶۱	۰/۹۴۴۷۶	-۱۶/۳۹۸	۰/۰۰۰
	ماندگاری در روستا در صورت وجود شرایط کار و زندگی در شهر کرمانشاه	۲/۵۴۷۳	۰/۸۸۲۷۵	-۱۶/۴۱۸	۰/۰۰۰
امنیت فردی و اجتماعی	میزان جرائم در روستا	۲/۳۳۱۷	۰/۶۰۵۳۳	-۳۵/۳۴۶	۰/۰۰۰
	میزان دعوای قومی و طایفه‌ای در روستا	۲/۱۶۷۸	۰/۵۳۱۳۸	-۵۰/۱۴۰	۰/۰۰۰
	میزان دعوا بین مردمان محلی و نوورودها به روستا	۱/۹۷۹۵	۰/۴۷۵۶۷	-۶۸/۵۵۶	۰/۰۰۰
تفریحات و اوقات فراغت	وضعیت خدمات و وسعت کتابخانه در روستا	۱/۸۰۱۰	۰/۵۸۹۱۳	-۶۵/۱۶۰	۰/۰۰۰
	وضعیت خدمات اماکن فرهنگی و مذهبی مانند مسجد و حسینیه در روستا	۲/۳۲۲۹	۰/۸۰۴۱۱	-۲۶/۹۵۸	۰/۰۰۰
	وضعیت خدمات اماکن فرهنگی و تاریخی روستا	۲/۰۰۱۰	۰/۷۲۸۲۰	-۴۳/۹۲۳	۰/۰۰۰
	وضعیت خدمات فضاهای فراغتی و تفریحی در روستا	۲/۰۱۴۶	۰/۵۷۳۴۹	-۵۵/۰۰۹	۰/۰۰۰
چشم‌انداز	پرспекتیو زیبای طبیعی در روستا	۲/۰۸۲۰	۰/۶۸۹۷۱	-۴۲/۶۱۵	۰/۰۰۰
	پرспекتیو مناسب ساختمان‌ها و معماری بناها	۱/۹۹۷۱	۰/۵۵۸۱۴	-۵۷/۵۳۰	۰/۰۰۰
	پرспекتیو فضای سبز روستا	۲/۰۴۴۹	۰/۶۷۰۱۹	-۴۵/۶۲۷	۰/۰۰۰

جدول ۸. نمرات نهایی زیست‌پذیری در سطح روستاهای مورد مطالعه.

مؤلفه‌ها	ابعاد		اقتصادی				اجتماعی		زیست‌محیطی	
	روستا	اشتغال و درآمد	امکانات و خدمات زیرساختی	آموزش عمومی	مشارکت و هم‌پستگی	پیوستگی و تعلق مکانی	امنیت فردی و اجتماعی	تفریحات و اوقات فراغت	چشم‌انداز	میانگین
دهپهن	۵/۷۲	۴/۳۴	۶/۹۴	۴/۸۰	۶/۱۹	۸/۳۵	۵/۷۲	۴/۵۳	۵/۸۸	۶/۰۱
حصار سفید	۴/۳۴	۴/۳۴	۶/۴۱	۳/۴۳	۶/۲۹	۶/۸۹	۵/۵۹	۳/۱۸	۴/۹۵	۵/۱۳
بیجانیه	۴/۵۹	۴/۵۹	۵/۳۷	۴/۲۸	۶/۴۲	۷/۳۲	۵/۷۷	۳/۶۸	۵/۳۹	۵/۳۵
گاکیه	۴/۹۹	۴/۹۹	۴/۹۸	۳/۱۰	۶/۶۵	۸/۴۳	۵/۱۷	۳/۱۰	۵/۲۲	۵/۲۰
سرارود سفلی	۴/۷۶	۴/۷۶	۳/۱۵	۲/۵۰	۶/۱۹	۸/۱۱	۵/۰۴	۲/۶۷	۴/۳۴	۴/۵۹
شهرک صنعتی فرامان	۴/۶۱	۴/۶۱	۵/۲۴	۵/۲۹	۵/۹۹	۶/۵۷	۶/۵۰	۴/۶۳	۵/۷۳	۵/۵۷
موریان	۴/۴۹	۴/۴۹	۴/۶۵	۳/۲۲	۷/۰۶	۷/۳۲	۵/۴۰	۳/۴۷	۵/۲۰	۵/۱۰
رحیم‌آباد	۴/۰۴	۴/۰۴	۴/۵۵	۲/۹۳	۶/۳۷	۷/۵۹	۴/۸۱	۳/۲۰	۴/۶۸	۴/۷۷
کرانی سفلی	۴/۸۹	۴/۸۹	۳/۳۰	۲/۵۸	۶/۱۹	۷/۹۱	۵/۰۴	۲/۶۹	۴/۳۷	۴/۶۲
کرانی علیا	۴/۲۹	۴/۲۹	۴/۹۶	۲/۸۷	۵/۹۶	۸/۰۰	۶/۲۹	۳/۳۵	۴/۹۰	۵/۰۷
گاوپناه	۴/۱۱	۴/۱۱	۴/۸۹	۳/۴۷	۶/۹۶	۸/۱۴	۶/۳۴	۴/۰۳	۵/۴۱	۵/۴۱
حاجی‌آباد	۴/۰۶	۴/۰۶	۴/۷۹	۳/۶۴	۶/۳۴	۶/۸۰	۶/۴۴	۳/۶۴	۵/۰۷	۵/۰۹
سلیمانیه	۴/۵۱	۴/۵۱	۴/۹۶	۳/۹۱	۶/۵۰	۷/۴۴	۵/۰۷	۳/۷۴	۵/۰۵	۵/۱۴
قمشه	۴/۴۶	۴/۴۶	۴/۳۳	۳/۵۸	۶/۷۵	۸/۲۳	۴/۶۸	۳/۱۲	۴/۹۸	۵/۰۱
تپه‌شعبان	۳/۹۴	۳/۹۴	۵/۱۳	۳/۶۸	۶/۴۰	۶/۹۴	۵/۵۹	۳/۳۵	۴/۸۶	۴/۹۸
فرامان	۴/۳۴	۴/۳۴	۴/۳۱	۲/۸۱	۵/۶۳	۷/۳۸	۶/۱۱	۲/۸۷	۴/۳۴	۴/۸۳
سه‌چک	۴/۴۶	۴/۴۶	۳/۲۰	۲/۳۵	۶/۴۵	۷/۷۰	۴/۸۸	۲/۹۴	۴/۳۷	۴/۵۴
سیمان‌غرب	۴/۶۴	۴/۶۴	۴/۸۲	۳/۹۵	۶/۲۷	۷/۱۸	۴/۹۶	۳/۲۷	۴/۹۰	۴/۹۹
شاه‌ملکی	۳/۸۴	۳/۸۴	۳/۲۰	۳/۱۲	۶/۴۲	۸/۳۵	۵/۶۹	۳/۶۶	۵/۰۰	۴/۹۱
زنگی‌چقا	۴/۰۴	۴/۰۴	۴/۴۱	۳/۲۲	۶/۲۹	۷/۸۸	۶/۰۵	۳/۶۰	۴/۸۸	۵/۰۴
میانگین	۴/۴۵	۴/۴۵	۴/۶۷	۳/۴۳	۶/۳۶	۷/۶۲	۵/۵۵	۳/۴۳	۴/۹۸	۵/۰۶
میانگین بعد			۴/۵۶				۵/۲۷			۴/۹۸

فصلنامه پژوهش‌های روستایی

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۹

۳/۴۳ پایین‌ترین میزان را به دست آورده‌اند. به‌طور کلی وضعیت اشتغال و درآمد در روستاهای مورد مطالعه چندان خوب نیست و از وضعیت مطلوبی برخوردار نیستند. در رابطه با بعد اشتغال و درآمد، ۴۷/۶ درصد از مردم از شغل خود رضایت کافی ندارند، ۶۷/۷ درصد مردم از چگونگی دسترسی به مشاغل مناسب در روستا و شهر کرمانشاه رضایت کافی ندارند. ۹۰/۳ درصد بر این باورند که تعدد مشاغل در روستا وجود ندارد، ۸۳/۷ درصد بیان نموده‌اند که درآمد موجود از تعدد مشاغل در روستا کافی نیست، ۶۱/۲ درصد اعتقاد داشتند که حتی در شهر کرمانشاه نیز مشاغل گوناگونی وجود ندارد، و حدود ۶۳/۹ درصد از

بر اساس یافته‌های جدول شماره ۸، در بین ابعاد سه‌گانه زیست‌پذیری، بالاترین نمره متعلق به بعد اجتماعی با نمره ۵/۲۷ است. اما بعد از بعد اجتماعی، بعد زیست‌محیطی با نمره ۴/۹۸ و در انتها بعد اقتصادی با نمره ۴/۵۶ قرار دارند. در بین شاخص‌های بعد اجتماعی، شاخص پیوستگی و تعلق مکانی بالاترین نمره و شاخص‌های آموزش عمومی و تفریحات و اوقات فراغت، پایین‌ترین نمره را کسب نموده‌اند. اما به‌طور کلی در بین ۸ شاخص زیست‌پذیری سنجیده شده در روستاهای مورد مطالعه، شاخص پیوستگی و تعلق مکانی با نمره ۷/۶۲ بالاترین نمره و شاخص‌های آموزش عمومی و تفریحات و اوقات فراغت با نمره

آن جواب منفی داده‌اند. اما بررسی نمرات کسب‌شده روستاهای مورد مطالعه نشان می‌دهد که روستای ده‌پهن حائز بالاترین نمره زیست‌پذیری از نظر مردم بومی شده است. اما در نقطه مقابل و در پایین‌ترین رتبه از نظر شاخص‌های زیست‌پذیری، روستای سه‌چک قرار دارد و روستاهای سرارودسفلی، کرانی سفلی، فرامان و رحیم‌آباد با اندکی فاصله در رتبه بعدی قرار دارند.

بر اساس یافته‌های جدول شماره ۹، برای سطح‌بندی روستاهای مورد مطالعه بر اساس شاخص‌های زیست‌پذیری از مدل کوپراس استفاده شده است. نتایج به‌دست‌آمده از این مدل نشان داده است که به هر یک از گویه‌ها وزن خاصی تعلق گرفته است که جمع آن‌ها برابر یک است.

پس از تشکیل ماتریس داده‌ها و وزن‌دهی به هر گویه، معیارهای مثبت و منفی شناسایی شده است. پس از انجام محاسبات برای محاسبه ارزش نهایی و رتبه‌بندی هر گزینه، مقدار Qz آن محاسبه شده است که برای انجام آن Sij+ برای مقدار جمع جبری معیارهای مثبت و Sij- برای جمع معیارهای منفی هر گزینه محاسبه شده است و در نهایت با توجه به نتایج جدول شماره ۱۰، ارزش نهایی هر گزینه که برابر با مقادیر Qz است، برای هر روستا مشخص شده است. مقدار Qz نشانگر ارزش و وزن نهایی روستاها است. بنابراین نتایج نشان داده است که در بین ۲۰ روستای دهستان درودفرمان، روستای ده‌پهن در بالاترین سطح و روستای فرامان در پایین‌ترین سطح زیست‌پذیری قرار گرفته است.

با توجه به نتایج به‌دست‌آمده از جداول شماره ۹ و ۱۰، روستاهای مورد مطالعه از لحاظ زیست‌پذیری رتبه‌بندی شده‌اند و سطح زیست‌پذیری این روستاها مشخص شده است که در سه سطح مطلوب، متوسط و نامطلوب رده‌بندی شده‌اند. روستاهای ده‌پهن، شهرک صنعتی فرامان، بیجان، گاکیه و موریان در سطح مطلوب، روستاهای گاوپناه، قمشه، سلیمانیه، سیمان‌غرب و شاه‌ملکی در سطح متوسط و روستاهای زنگی‌چقا، حاجی‌آباد، تپه‌شعبان، حصارسفید، رحیم‌آباد، کرانی‌علیا، سه‌چک، کرانی‌سفلی، سرارودسفلی و فرامان در سطح نامطلوب قرار گرفته‌اند که در اینجا وضعیت زیست‌پذیری آن‌ها نیز بر روی نقشه نشان داده شده است (تصویر شماره ۲). برای آزمون سؤال مورد نظر میزان زیست‌پذیری روستاهای مورد مطالعه از طریق مدل آنتروپی‌شانون و کوپراس نشان داده است که روستاهای پیرامون شهری در دهستان درودفرمان به یک میزان از زیست‌پذیری برخوردار نیستند.

درآمد تعدد مشاغل در شهر کرمانشاه رضایت کافی نداشته‌اند. شاخص امکانات و خدمات زیرساختی نیز دارای شرایط مناسبی نیست. ۴۴ درصد پاسخگویان با گویه تأمین نیازهای همیشگی از طریق فروشگاه‌های خواروبار روستا مخالف بوده‌اند و حدود ۶۱/۵ درصد از مردم از میزان خدمات تعاونی روستا رضایت نداشته‌اند. شاخص آموزش عمومی در روستاهای مورد مطالعه در شرایط خیلی مناسبی قرار ندارند و ۷۴/۱ درصد مردم با گویه فضای آموزشی خوب و کافی مدارس در روستا مخالف بوده‌اند. ۷۰/۶ درصد مردم از میزان دسترسی دانش‌آموزان به مدارس شهر کرمانشاه رضایت کافی نداشته‌اند. ۷۸/۶ درصد مردم با گویه وجود تجهیزات علمی در مدارس روستا مخالف بوده‌اند، و ۷۸/۱ درصد مردم اعتقاد داشتند که میزان ساختمان‌های مدارس کافی در روستا وجود ندارد. پاسخگویان میانگین متوسطی در رابطه با گویه همکاری اهالی برای آبادانی روستا داشته‌اند، بیش از ۷۰ درصد در گویه‌های همفکری مردم با اعضای شورای اسلامی و دهیار روستا، همکاری مردم در حین انجام پروژه‌های عمرانی در روستا و همکاری زنان در امور روستا نظر مخالف داشته‌اند، گویه‌های روحیه کار جمعی در بین مردم روستا و گویه احترام متقابل به یکدیگر وضعیت بهتری دارند، نظر پاسخگویان نسبت به گویه معتمد بودن دهیار روستا متوسط بوده است، نظر مردم در مورد گویه‌های معتمد بودن اعضای شورای اسلامی روستا و پذیرش دهیار و شورای اسلامی روستا از مشارکت مردم مناسب نبوده است، ۴۸/۹ درصد به گویه قابل معتمد بودن مردم پاسخ مناسب داده‌اند. ۶۸/۸ درصد پاسخگویان اظهار داشته‌اند که رابطه مناسب با دوستان و آشنایان در روستا دارند، در رابطه با میزان سرمایه‌گذاری در روستا ۵۶ درصد پاسخگویان نظر مخالف داشته‌اند، سه گویه امیدواری به گذراندن اوقات فراغت در روستا، معتقد به مناسب‌ترین مکان بودن روستا برای زندگی در سطح منطقه و زندگی در روستا در صورت وجود شرایط کار و زندگی در شهر در شرایط متوسطی قرار داشتند. هر سه گویه جرائم در روستا، نزاع‌های قومی و طایفه‌ای در روستا و نزاع بین افراد بومی و نو‌وردان در روستا شرایط مناسبی داشته‌اند. ۵۹/۶ درصد مردم بیان کرده‌اند که جرائم در روستا کم است. ۷۶/۵ درصد مردم جواب داده‌اند که دعوای قومی و طایفه‌ای در روستا کم است، و ۸۹/۷ درصد مردم اظهار داشته‌اند که دعوای بین افراد بومی و نو‌ورد در روستا کم بوده است. همه گویه‌های شاخص تفریح و اوقات فراغت در شرایط مطلوبی قرار ندارند و بیش از ۷۰ درصد پاسخگویان به گویه‌های وضعیت خدمات و وسعت کتابخانه در روستا، وضعیت خدمات اماکن فرهنگی و تاریخی روستا و وضعیت خدمات فضاهای فراغتی و تفریحی در روستا جواب منفی داده‌اند. از نظر ۵۵/۷ درصد مردم وضعیت خدمات اماکن فرهنگی و مذهبی مانند مسجد و حسینیه در روستا مناسب نیست. در شاخص پرسپکتیو در روستاهای مورد مطالعه دارای شرایط مناسبی نیست و بیش از ۷۰ درصد پاسخگویان به گویه‌های

جدول ۹. وزن گویه‌های زیست‌پذیری بر اساس مدل آنتروپی‌شانون.

ردیف	گویه	وزن
۱	رضایت از شغل خود	۰/۰۲۹۰
۲	یافتن شغل مناسب در روستا و شهر کرمانشاه	۰/۰۳۰۲
۳	تعدد مشاغل مختلف در روستا	۰/۰۳۰۲
۴	درآمد مناسب مشاغل موجود در روستا	۰/۰۳۰۵
۵	تعدد مشاغل گوناگون در شهر کرمانشاه	۰/۰۲۹۸
۶	درآمد مناسب مشاغل مختلف در شهر کرمانشاه	۰/۰۳۰۰
۷	تأمین نیازهای همیشگی مردم توسط (فروشگاه‌های خواروبار روستا)	۰/۰۲۶۱
۸	وضعیت خدمات تعاونی روستا	۰/۰۲۷۴
۹	فضای آموزشی خوب و کافی مدارس در روستا	۰/۰۲۸۰
۱۰	وضعیت دسترسی دانش‌آموزان به مدارس شهر کرمانشاه	۰/۰۲۸۴
۱۱	تجهیزات آموزشی مدارس در روستا	۰/۰۲۸۲
۱۲	میزان ساختمان‌های مدارس در روستا	۰/۰۲۸۷
۱۳	میزان همکاری اهالی برای آبادانی روستا	۰/۰۲۵۱
۱۴	همکاری مردم با اعضای شورای اسلامی و دهیار روستا	۰/۰۲۹۷
۱۵	همفکری مردم در حین انجام پروژه‌های عمرانی در روستا	۰/۰۲۵۶
۱۶	همکاری زنان روستا در امور روستا	۰/۰۲۹۴
۱۷	روحیه کار جمعی در بین مردم روستا	۰/۰۳۴۶
۱۸	احترام متقابل به یکدیگر	۰/۰۱۳۹
۱۹	معتد بودن دهیار روستا	۰/۰۲۷۸
۲۰	معتد بودن اعضای شورای اسلامی روستا	۰/۰۲۹۲
۲۱	پذیرش دهیار و شورای اسلامی روستا از مشارکت مردم	۰/۰۲۹۳
۲۲	معتد بودن مردم روستا	۰/۰۱۵۷
۲۳	رابطه خوب با دوستان و آشنایان در روستا	۰/۰۱۰۲
۲۴	میزان سرمایه‌گذاری در روستا	۰/۰۲۸۷
۲۵	امیدواری به گذراندن اوقات فراغت در روستا	۰/۰۲۷۹
۲۶	معتقد به مناسب‌ترین مکان بودن روستا برای زندگی در سطح منطقه	۰/۰۲۷۸
۲۷	ماندگاری در روستا در صورت وجود شرایط کار و زندگی در شهر کرمانشاه	۰/۰۲۷۹
۲۸	میزان جرائم در روستا	۰/۰۲۸۰
۲۹	دعواهای قومی و طایفه‌ای در روستا	۰/۰۲۸۸
۳۰	دعوا بین افراد بومی و تازه‌وارد در روستا	۰/۰۲۹۹
۳۱	وضعیت خدمات و وسعت کتابخانه در روستا	۰/۰۲۹۷
۳۲	وضعیت خدمات اماکن فرهنگی و مذهبی مانند مسجد و حسینیه در روستا	۰/۰۲۷۹
۳۳	وضعیت خدمات اماکن فرهنگی و تاریخی در روستا	۰/۰۲۹۴
۳۴	وضعیت خدمات فضاهای فراغتی و تفریحی در روستا	۰/۰۲۸۷
۳۵	پرسپکتیو زیبای طبیعی در روستا	۰/۰۲۵۲
۳۶	پرسپکتیو مناسب ساختمان‌ها و معماری بناها	۰/۰۲۸۵
۳۷	وضعیت پرسپکتیو فضای سبز روستا	۰/۰۲۵۷

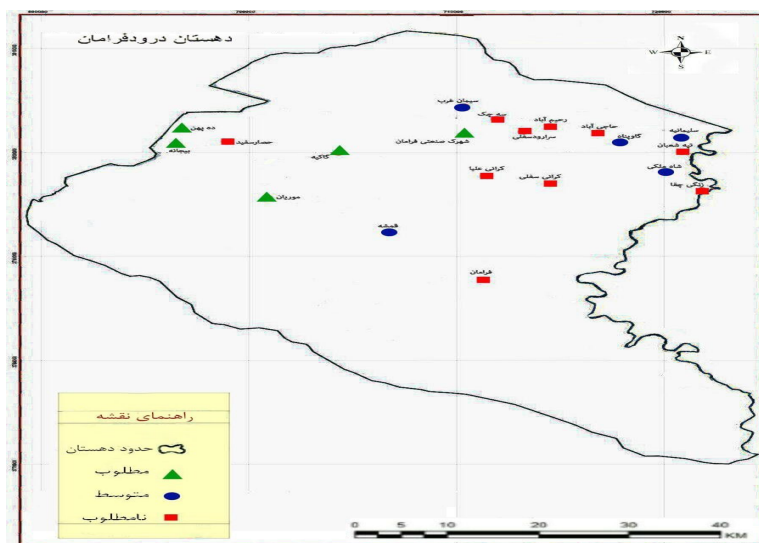

جدول ۱۰. رتبه‌بندی روستاهای مورد مطالعه از نظر میزان زیست‌پذیری بر اساس مدل کوپراس.

روستا	Sj+	Sj-	1/Sj-	Qj	رتبه	سطح زیست‌پذیری
دهپهن	۰/۰۵۵	۰/۰۰۴	۲۲۴/۶۸۲۶	۰/۰۵۹۵۷۹	۱	مطلوب
شهرک صنعتی فرامان	۰/۰۵۳	۰/۰۰۵	۱۹۶/۵۶۹۶	۰/۰۵۶۲۲۱	۲	
بیجانیه	۰/۰۵۱	۰/۰۰۴	۲۲۳/۴۲۸۱	۰/۰۵۴۷۰۲	۳	
گاکیه	۰/۰۵۰	۰/۰۰۴	۲۴۷/۰۴۶۶	۰/۰۵۴۵۱	۴	
موریان	۰/۰۵۰	۰/۰۰۴	۲۳۷/۰۱۳۷	۰/۰۵۴۱۸۴	۵	
گاوپناه	۰/۰۵۰	۰/۰۰۵	۲۰۱/۱۱۸	۰/۰۵۳۸۸۴	۶	
قمشه	۰/۰۴۸	۰/۰۰۴	۲۷۵/۶۷۵۴	۰/۰۵۳۴۸۳	۷	
سلیمانیه	۰/۰۴۹	۰/۰۰۴	۲۵۲/۸۹۵۳	۰/۰۵۳۳۰۹	۸	متوسط
سیمان غرب	۰/۰۴۷	۰/۰۰۴	۲۵۸/۱۷۸	۰/۰۵۱۹۴۵	۹	
شاهملکی	۰/۰۴۷	۰/۰۰۴	۲۲۵/۲۲۸۱	۰/۰۵۱۴۸۶	۱۰	
زنگی چقا	۰/۰۴۷	۰/۰۰۵	۲۱۲/۲۲۶۸	۰/۰۵۱۱۲۶	۱۱	
حاجی‌آباد	۰/۰۴۷	۰/۰۰۵	۱۹۷۷۰۱۳	۰/۰۵۰۹۶۱	۱۲	
تپه‌شعبان	۰/۰۴۵	۰/۰۰۴	۲۳۰/۱۱۵۸	۰/۰۴۹۶۰۸	۱۳	
حصار سفید	۰/۰۴۵	۰/۰۰۴	۲۳۰/۱۱۵۸	۰/۰۴۹۴۲۴	۱۴	
رحیم‌آباد	۰/۰۴۴	۰/۰۰۴	۲۶۸/۰۱۸	۰/۰۴۹۳۵۴	۱۵	نامطلوب
کرانی علیا	۰/۰۴۴	۰/۰۰۵	۲۰۴/۶۲۵	۰/۰۴۸۱۰۶	۱۶	
سه‌چک	۰/۰۴۲	۰/۰۰۴	۲۶۱/۷۶۴۸	۰/۰۴۶۸۱۴	۱۷	
کرانی سفلی	۰/۰۴۲	۰/۰۰۴	۲۵۴/۲۸۳	۰/۰۴۶۶۷۷	۱۸	
سرارود سفلی	۰/۰۴۲	۰/۰۰۴	۲۵۲/۰۷۰۱	۰/۰۴۶۲۰۴	۱۹	
فرامان	۰/۰۴۰	۰/۰۰۵	۲۱۱/۳۶۹۳	۰/۰۴۴۱۴۶	۲۰	
جمع	۰/۰۸۷		۴۶۶/۱۲۶			

فصلنامه پژوهش‌های روستایی

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۹

فصلنامه پژوهش‌های روستایی

تصویر ۲. نقشه بررسی وضعیت زیست‌پذیری روستاهای دهستان درودفرامان. ترسیم: نگارندگان، ۱۳۹۹

بحث و نتیجه‌گیری

شناخت دقیق مسائل مربوط به روستاهای ایران اهمیت زیادی دارد، چون که ریشه تمام مشکلات و مسائل عقب‌ماندگی مانند بیکاری فزاینده، نابرابری در حال رشد، فقر گسترده و رشد سریع جمعیت در روستاها است. روستاهای پیرامون شهری به علت اینکه در پیرامون شهرها قرار دارند به مشکلاتی دچار هستند که برای روستاهای ایران جنبه نو دارد و باعث شده است که برنامه‌ریزان در فرایند برنامه‌ریزی روستای و ناحیه‌ای به این مناطق توجه بیشتری داشته باشند. بنابراین به علت وجود این شرایط، موقعیت خاصی از لحاظ زیست‌پذیری در این روستاها ایجاد شده است. اکثر عموم تصور می‌کنند که این روستاها به دلیل قرار گرفتن در مجاورت کلان‌شهرها و نزدیکی به آن‌ها، شرایط مناسب‌تر و مطلوب‌تری از نظر زیست‌پذیری دارند، اما همان‌طور که نتایج تحقیق نشان می‌دهد وضعیت موجود در روستاهای دهستان درودفرمان متفاوت بوده و این روستاها به‌طور کلی از لحاظ زیست‌پذیری شرایط چندانی مطلوبی ندارند. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که قرار گرفتن در مجاورت مناطق شهری و دسترسی به امکانات و خدمات موجود در شهرها، شرایط زیست‌پذیری این روستاها را مطلوب نمی‌کند. نتایج نمره نهایی زیست‌پذیری در هر روستا که تلفیق نمره کسب‌شده از پرسشنامه که نظر مردم بوده و وزن ارائه‌شده توسط کارشناسان است که وضعیت ابعاد و شاخص‌های زیست‌پذیری در روستاهای دهستان درودفرمان را تحلیل می‌کند. بنابراین نتایج برای زیست‌پذیری در این روستاها نشان می‌دهد که در بین ابعاد سه‌گانه زیست‌پذیری، بالاترین نمره متعلق به بعد اجتماعی با نمره ۵/۲۷ بود و بعد از آن به ترتیب بعد زیست‌محیطی با نمره ۴/۹۸ و بعد اقتصادی با نمره ۴/۵۶ قرار دارند که در این روستاها شرایط مطلوبی ندارند. در بین شاخص‌های بعد اجتماعی، شاخص پیوستگی و تعلق مکانی بالاترین نمره به میزان ۷/۶۲ و شاخص‌های آموزش عمومی و تفریحات و اوقات فراغت به‌طور یکسان کمترین نمره به میزان ۳/۴۳ را داشته است و بقیه شاخص‌ها در حد متوسط بوده است. شاخص مربوط به بعد زیست‌محیطی که شاخص چشم‌انداز است نمره ۴/۹۸ را کسب کرده است، و شاخص‌های بعد اقتصادی از جمله شاخص اشتغال و درآمد نمره ۴/۴۵ و شاخص امکانات و خدمات زیرساختی نمره ۴/۶۷ کسب کرده‌اند که نسبت به دیگر شاخص‌های ابعاد زیست‌پذیری در روستاهای مورد مطالعه شرایط مطلوبی ندارند. به‌طور کلی در بین همه شاخص‌های زیست‌پذیری سنجیده شده در روستاها دهستان درودفرمان، شاخص پیوستگی و تعلق مکانی بالاترین نمره را کسب کرده و از شرایط مناسبی برخوردار بوده است اما شاخص‌های آموزش عمومی و تفریحات و اوقات فراغت کمترین نمره را کسب کرده و شرایط مطلوبی ندارند. بنابراین با توجه به نتایج به‌دست‌آمده روستای ده‌پهن با نمره ۶/۰۱ بالاترین نمره شاخص‌های زیست‌پذیری را کسب

کرده و بعد از آن روستاهای شهرک‌صنعتی‌فرمان با نمره ۵/۵۷ قرار دارند و پایین‌ترین رتبه از نظر شاخص‌های زیست‌پذیری، روستاهای سه‌چک با نمره ۴/۵۴، سرارودسفلی با نمره ۴/۵۹، کرانی‌سفلی با نمره ۴/۶۲ و فرمان با نمره ۴/۷۳ هستند. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که در میان ابعاد زیست‌پذیری روستاهای دهستان درودفرمان بعد اجتماعی شرایط مطلوب‌تری داشته و بالاترین نمره را کسب کرده و بعد از آن بعد زیست‌محیطی و بعد اقتصادی قرار گرفته‌اند و شرایط مطلوبی ندارند. در میان شاخص‌های زیست‌پذیری، شاخص پیوستگی و تعلق مکانی بیشترین نمره در این روستاها را داشته است و بعد از آن شاخص مشارکت و همبستگی قرار گرفته است، و شاخص‌های آموزش عمومی و تفریحات و اوقات فراغت کمترین نمره را داشته‌اند، بنابراین برای ارتقاء سطح زیست‌پذیری این روستاها باید به این دو شاخص توجه بیشتری شود. مدل ارائه‌شده در تحقیق نیز نشان داده است که روستاهای دهستان درودفرمان به یک میزان از زیست‌پذیری و کیفیت زندگی برخوردار نیستند، روستاهای ده‌پهن و شهرک‌صنعتی‌فرمان بیشترین میزان زیست‌پذیری و روستاهای فرمان و سرارودسفلی کمترین میزان زیست‌پذیری را داشته‌اند که نتایج تحقیقات خداپناه (۲۰۲۱)، امانپور و هاجری (۲۰۱۸)، بوزجمهری و همکاران (۲۰۱۷) و افراخته و همکاران (۲۰۱۶) با نتایج تحقیق حاضر شباهت‌هایی دارند. اما با توجه به تحقیقات بیان‌شده، این تحقیق با نتایج به‌دست‌آمده نشان داده است که برای ارتقاء زیست‌پذیری در وهله اول باید به شاخص‌های آموزش عمومی و تفریحات و اوقات فراغت توجه بیشتری بشود که در تحقیقات گذشته بیان نشده یا چندان به آن توجه نشده است و اکثر تحقیقات نشان داده‌اند که بعد اجتماعی شرایط مطلوبی نداشته است اما در این تحقیق بعد اقتصادی و زیست‌محیطی کمترین میزان مطلوبیت را داشته‌اند.

تشکر و قدردانی

این مقاله مستخرج از پایان‌نامه مهوش مرادی با عنوان واکوی زیست‌پذیری روستاهای پیرامون شهری با رویکرد کیفیت زندگی (مورد مطالعه: دهستان درودفرمان، کرمانشاه) در گروه جغرافیای دانشگاه رازی به راهنمایی دکتر محمد اکبرپور تهیه شده است.

References

- AARP Public Policy Institute. (2005). *Livable Communities: An Evaluation Guide*. Tempe, Az: Arizona State University Herberger Center for Design Excellence. www.aarp.org/research/housing-mobility.
- Abdul Mohit, M., Iyanda, S. A. (2017). Low-Income Housing in Nigeria: A liveability investigation. *International Islamic University Malaysia (IIUM), Journal of environmental planning and management*, Vol. 51(8), 44-51.
- Afrakhteh, H., Jaliliyan, H., Anvari, A., Manochehri, A. (2016). Analysis of the role of social capital in the viability of integrated villages in Miandoab city, *Quarterly Journal of Rural Development Strategies*,3(4),415-441.
- Alavizadeh, A. M., Kiumarsi, S., Ebrahimi, E., & Alipour, M. (2019). Analysis of livability of rural settlements (case study: villages of keshmar county), *Journal of research and rural planning*, 8(2), 30-58.
- Aliakbari, E., Akbari, M. (2017). Interpretive structural modeling of factors affecting the viability of Tehran metropolis, *Journal of Space Planning and Planning*,21(1),1-31.
- Alizadeh, S. (2014). *Assessing Liability Factors with Emphasis on Participation Approach, Case Study: Bryank Neighborhood, District 10, Tehran Municipality, Master Thesis, Faculty of Art and Architecture, Islamic Azad University, Central Tehran Branch, Tehran.*
- Amanpour, S., Hajari, Z. (2018). Assessment and evaluation of rural viability, case study: Abshar village of Shadegan city, *Second National Conference on Urban Planning, Geography, Urban Planning and Tourism*,1-17.
- Amanpour, S. (2019). Recognizing and analyzing the difference in livability of villages around Izeh city. *Environmental Science and Technology*, 8 (21), 159-173.
- Badri, S.A., Rezavani, M., Qaranjik, M. (2013). Assessment of mental quality of life indicators in rural areas Case study: South Jafarbay village of Turkmen city, *Geography and environmental planning*, 24(2), 53-74.
- Bajunid, A., Abbas, M., & Nawawi, A. (2011). Tessellation planning: relationship between the physical environment and the neighborhood. *Asian journal of environment- behavior studies*, 3(7), 45-57.
- Bandarabadi, A. (2011). *Viable City (First Edition)*. Azarakhsh Publications.
- Bozarjomhri, KH., Esmaili, A., Romiyani, A. (2017). The role of indigenous knowledge of villagers in the viability of rural areas, a case study: Devin and Tokoor villages of Shirvan city, *Journal of Geography and Urban Planning, Regional*,57(24),93-110.
- By don, A., Dillman & Kenneth, R., & Tremblay, JR. (2015). *The Quality of Life in Rural America*. ann.sagepub.com at The University of Iowa Libraries, *International journal of research in engineering and technology*, 5(10), 115-129.
- Cagliero, R., & Cristiano, S., & Pierangeli, F., & Tarangioli, S. (2016). Evaluating the improvement of quality of life in rural areas anconee seminar "evidence- based agricultural and rural policy making", 1-15.
- Etack, L. (2012). 200 baseline assessment of rural community vitality rural studies program, [http:// rural stadins, oregon-state edu](http://rural.stadins.oregon-state.edu) 1-10.
- Faiz, A. (2012). Sustainable rural roads for livelihoods and livability. *Procedia- social and behavioral, sciences*,30(53), 1-8.
- Faraji Sabkbar, H., Sadeghloo, T., & Sajasi-Qidari, H. (2011). Assessing the quality of life in rural areas, case study: Aghbolagh village, Zanjan province. *Rural and Development Quarterly*, 48 (14), 4-28.
- Fattahi, H. (2010). *Assessing the quality of life in rural areas, a case study: the central part of Delfan city, Master Thesis, Tarbiat Modares University, Faculty of Humanities, Tehran.*
- Howley, P., Scott, M., & Redmondb, D. (2009). Sustainability versus liveability: an investing in ion of neighbourhood satisfaction. *Journal of environmental planning and management*, 52(6), 847-864.
- Irandoost, K., Isaloo, A., Shahmoradi, B. (2015). Indicators of livability in urban environments, a case study: the central part of the holy city of Qom, *Journal of Economics and Urban Management*,4(13),101-118.
- Isalo, A., Bayat, M., Bahrami, A. (2014). The idea of livability of a new approach to improve the quality of life in rural communities, a case study: Qom city, Kahak district, *Journal of Housing and Rural Environment*, 146(7), 107-120.
- Iyanda, S. A., Ojetunde, I., & Foluke, O. F. (2018). Evaluating Neighborhoods Livability in Nigeria: A Structural Equation Modelling (SEM) Approach. *International Journal of built environment and sustainability*, 7(3), 47-55.
- Jomeepour, M., Motiee langerudi, H., Hajhosseini, S., & Salami beirami, A. (2018). A survey of the environmental effects on the livability of rural areas (case study: villages of buin Zahra county), *Journal of research and rural planning*, 7(1), 466-493.
- Jomepour, M., Tahmasebtehrani, SH. (2013). Explaining the rate of livability and quality of life in suburban villages, a case study: the central part of Shahriar city, *Quarterly Journal of Physical-Spatial Planning*, 1(3), 49-60.
- Khodapanah, K. (2021). Evaluation of the effects of good governance on the viability of villages Study: Central part of Ardebil, *Journal of Regional Planning*,11(41),87-100.
- Khorasani, M., Reazvani, M. (2013). Measurement and evaluation of viability components in rural suburban areas, a case study: Varamin city, *Rural development*,5(1),89-110.
- Khorasani, M., Rezvani, M., Matie Langroudi, H., & Rafieian, M. (2013). Measuring and evaluating the viability of villages around the city, case study: Varamin city. *Journal of Rural Research*, 4 (3), 79-104.
- Larice, M. Z. (2005). *Greatneighborhoods: the livability and morphology of high density neighborhoods in urban north America*. Phd thesis, in university of California, Berkeley, 43(50), 1-120.

- Libang, Ma., Shichun, L., Fang, F., Xinglong, C., & Meimei, C. (2019). Evaluation of urban-rural difference and integration based on quality of life, *Sustainable Cities and Society*, 1-48.
- Li, Y., Qiao, L., Wang, Q., & David, K. (2020). Towards the evaluation of rural livability in China: Theoretical framework and empirical case study, *Habitat International*, 10(105), 1-12.
- Liu, C., Ningxiu, L., Xiaohui, R., & Danping, L. (2010). Is traditional rural lifestyle a barrier for quality of life assessment? A case study using the short form 36 in a rural Chinese population. *springer science, busiueess media*, 90(40) 31-36.
- Lynnsharkey, J. (2009). Evaluation of performance measures for economic development and quality of life in rural, indian counties. *Master of science thesis purdue university graduate school*, 1-100.
- Maccree, R., & Walters, P. (2012). Impacts of urban consolidation on urban liveability: comparing an inner and outer suburb in bisbane, australia. *Jurnal housing*, 29(2), 196-206
- Mc Gregor, D., Simon, D., & Thompson, D. (2005). The Peri-urban Interface; Approaches to Sustainable Natural and Human Resource Use. *Earthscan. International jurnal of research in engineering and technology*17(50), 750-767.
- Rashidi, A., Hesari, E., Movahed, A., Tavallaei, S., Mousavi, N. (2017). Spatial analysis of Tabriz metropolitan area with a livability approach, *Journal of Geographical Space*,16(54),155-176.
- Rezvani, M., Mansoriyan, H. (2008). Quality of life assessment: review of concepts, indicators, models and provide a proposed model for rural areas, *Quarterly Journal of Rural and Development*,11(3),1-26.
- Sadeqlo, T., Sojasei, H. (2015). Investigating the relationship between rural livability and resilience of villagers against natural hazards in rural areas of Maraveh Tappeh and Palizan, *Two Quarterly Journal of Crisis Management*,1(6),37-44.
- Saitluange, L.B. (2014). Spatial pattern of urban livability in himalayan region: a case of Aizawl city, india, *article in social indicators research*, 177(2), 541-559.
- Sasanpour, F., Tavallei, S., Jafari Asadabadi, H. (2015). Measuring and evaluating urban viability in twenty-two areas of Tehran metropolis, *Regional Planning Quarterly*,1(28),27-42.
- Satu Shamm, A. (2014). An examination of the livability of dense urban dissertation. *University of hong kong*, 1-234.
- Soleymani Mehranjani, M., Tavallei, S., Rafieiyan, M., Zanganeh, A., Khazaeinezhad, F. (2017). Urban livability: concept, principles, dimensions and indicators., *Geographical Research in Urban Planning*,4(1),27-50.
- Statistical Center of Iran. (2016). [Results census of population and housing (Persian)]. Tehran: Statistics Center of Iran.
- Upandey, R. (2013). Understanding qualitative conceptions of livability: indian perspective. *International jurnal of research in engineering and technology*, 4(7), 300- 320.
- Vaishar, A., Vidovicova, L., & Figueiredo, E. (2018). Quality of rural life, *editorial- European country side*, 25(7), 180-197.
- Wang, B., Li, X., Stanton, B., Fang, X. (2010). The influence of social stigma and discriminatory experience on psychological distress and quality of life among rural to urban migrants in China. *Social Science & Medicine*,2(2), 1-9.
- Wang, Y., Zhu, Y., & Yu, M. (2019). Evaluation and determinants of satisfaction with rural livability in China's less-developed eastern areas: A case study of Xianju County in Zhejiang Province, *Ecological Indicators*, 3(104), 711-722.
- Zangisheh, K., Estelaji, A., Fallahtabar, N. (2018). Explaining the viability of villages in the metropolitan area of Tehran, case study: Varamin city, *Iranian Journal of Geographical Association*,1(58),214-239.
- Ziyari, K., Heydari, A., Ghanizadehqasemabadi, H., Abazari, N. (2018). Evaluation and prioritization of livability components in City bam, *Journal of Urban Social Geography*,5(1),105-120.